

گزارش نه‌ای

تدوین برنامه سی‌پا (CEPA) تالاب بین‌المللی چغاخور

زمستان ۱۳۹۹

استاندارای استان چهارمحال و بختیارای

سازمان حفاظت محیط زیست
اداره کل حفاظت محیط زیست
چهارمحال و بختیارای

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

سازمان فنی و حرفه ای استان چهارمحال
و بختیارای

آموزش و پرورش استان چهارمحال و
بختیارای

آب منطقه‌ای استان چهارمحال و
بختیارای

بخشداری بخش بلداجی

فرمانداری شهرستان بروجن

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
سازمان مدیریت برنامه ریزی چهارمحال
و بختیارای

دهیارای روستاهای محدوده تالاب چغاخور

تدوین برنامه سیاست (CEPA) آلاب بین‌المللی خاخور

گزارش نهایی

مهندسین مشاور حقیقی

کارفرما: اداره کل حفاظت محیط زیست استان چهارمحال و بختیاری

مشاور طرح: فاطمه آتشخوار

تسهیلگران طرح:

ریحانه پرهیزکار و واحد جمشیدون

همکاران مشاور: رضوان السادات شریف نیا، زهرا حیدری، زینب احمدی مقدم و

فروغ عباسی

بسمه تعالی

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
بخش اول: کلیات	۱
۱-۱- مقدمه	۱
۲-۱- تعریف اطلاع رسانی، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایی (سیپا CEPA)	۲
۳-۱- تاریخچه سیپا	۳
۴-۱- فرآیند تدوین برنامه سیپا تالاب بین‌المللی چغاور	۴
۵-۱- معرفی اجمالی تالاب بین‌المللی چغاور	۵
۶-۱- بررسی جمعیت دهستان چغاور	۷
۱-۶-۱- میزان رشد	۸
۲-۶-۱- تعداد و بُعد خانوار	۹
۷-۲- ویژگیهای اقتصادی	۱۱
۱-۷-۲- فعالیت‌های کشاورزی	۱۷
۱-۷-۲- محصولات عمده زراعی دهستان چغاور:	۱۷
۲-۷-۲-۱- باغداری	۱۸
۲-۷-۲-۲- شیلات	۱۸
بخش دوم: تحلیل ذی‌نفعان، مشکلات و تهدیدات و تعیین هدف و چشم‌انداز	۲۰
۱-۲- تحلیل ذینفعان	۲۰
۲-۲- مشکلات و تهدیدات	۲۴
۱-۲-۲- تحلیل مشکلات تالاب به شیوه درختی:	۲۷
۳-۲- تعریف و تعیین چشم‌انداز و تبیین هدف اصلی	۳۲
بخش سوم: اهداف راهبردی و اقدامات	۳۴
بخش چهارم: تحلیل پرسشنامه جوامع محلی (اهالی، مسئولین و معلمان)	۴۳

فهرست شکل‌ها

عنوان	شماره صفحه
شکل ۱: روند نمای تدوین برنامه سیپا تالاب.....	۵
شکل ۲: موقعیت سیاسی تالاب بین‌المللی چغاقور.....	۷
شکل ۳: ماتریس قدرت و نفوذ ذی‌نفعان تالاب بین‌المللی چغاقور در خصوص سیپا.....	۲۴
شکل ۴: شمایی از روش تحلیل و طبقه‌بندی با روش درخت مشکلات.....	۲۷
شکل ۵: درخت مشکلات عدم ارتباطات.....	۲۹
شکل ۶: درخت مشکلات عدم آموزش.....	۳۰
شکل ۷: درخت مشکلات عدم مشارکت و آگاهی عمومی.....	۳۱
شکل ۸: درخت مشکلات عدم آگاهی افزایشی.....	۳۲

فهرست جداول

عنوان	شماره صفحه
جدول ۱: جمعیت به تفکیک جنسیت.....	۷
جدول ۲: تحولات نرخ رشد نقاط روستایی دهستان چغاقور.....	۸
جدول ۳: رشد جمعیت و خانوار در دهستان چغاقور طی دهه‌های آماری.....	۹
جدول ۴: تعداد و بعد خانوار در استان شهرستان بروجن و دهستان چغاقور.....	۱۰
جدول ۵: تعداد جمعیت و خانوار آبادی‌های دهستان چغاقور.....	۱۰
جدول ۶: ویژگی اقتصادی.....	۱۴
جدول ۷: سطح زیر کشت محصولات زراعی عمده دهستان چغاقور، شهرستان بروجن، ۱۳۹۲.....	۱۷
جدول ۸: سطح زیر کشت محصولات باغی چغاقور - ۱۳۹۲.....	۱۸
جدول ۹: تحلیل دست‌اندرکاران / ذینفعان برنامه سیپا تالاب چغاقور.....	۲۱
جدول ۱۰: تقسیم‌بندی مشکلات تالاب بین‌المللی چغاقور با رویکرد سیپا.....	۲۵
جدول ۱۱: هدف راهبردی اول: ایجاد ارتباطات.....	۳۶
جدول ۱۲: هدف راهبردی دوم: آموزش و توانمندسازی.....	۳۸
جدول ۱۳: هدف راهبردی سوم: مشارکت و آگاهی عمومی.....	۴۰
جدول ۱۴: هدف راهبردی چهارم: آگاهی‌افزایی.....	۴۱
جدول ۱۵: خلاصه وضعیت نیاز سنجی جامعه محلی تالاب بین‌المللی چغاقور برای برنامه سیپا.....	۴۴
جدول ۱۶: خلاصه وضعیت نیاز سنجی مسئولین تالاب بین‌المللی چغاقور برای برنامه سیپا.....	۴۴
جدول ۱۷: خلاصه وضعیت نیاز سنجی معلمان تالاب بین‌المللی چغاقور برای برنامه سیپا.....	۴۵

جدول ۱۸: شرح جزئیات تهیه منابع آموزشی متناسب با مخاطبان مختلف (کودکان، مدیران، بهره برداران و ...)	۴۸
جدول ۱۹: تقویت نقش سمنها به عنوان حلقه واسط بین مردم و محیط زیست (از طریق: ارتباط و مشارکت / ابزار: آموزش و اعتبارات)	۵۱
جدول ۲۰: برقراری ارتباط بین محیط زیست و رسانه های جمعی به منظور معرفی اهمیت تالاب	۵۳
جدول ۲۱: آموزش برای معلمان و مدیران مدارس	۵۵

بخش اول: کلیات

۱-۱- مقدمه

توجه جدی به مسائل محیط زیستی و نگرانی در رابطه با روند گسترش آن‌ها و تأثیراتی که بر زندگی ما و سایر موجودات می‌گذارد، در دهه‌های اخیر رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است.

این امر در سال‌های اخیر، به ویژه بعد از رویدادهایی نظیر کنفرانس تغییر اقلیم سازمان ملل، در کانون توجه جهانی قرار گرفته است. بستر کلیه گفتگوها و توافقات شکل گرفته جهانی در این رابطه، از این تصور بنیادین پیروی می‌کند که عمده این تغییرات، منتج از فعالیت‌های بشری نظیر مصرف روزافزون سوخت‌های فسیلی، تخریب جنگل‌ها، توسعه لجام‌گسیخته کشاورزی، برداشت بی‌اندازه از منابع آب به ویژه آب‌های زیرزمینی، گسترش جهش‌های شهری و ... می‌باشد. فعالیت‌های که به صورت مستقیم و یا با واسطه، متأثر از افزایش بی‌رویه تولیدات و مصارف در جامعه شهری، رشد انفجار گونه جمعیت، حرکت به سوی جهانی شدن در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و نیز گسترش الگوهای نامتوازن بهره‌برداری می‌باشند.

آشتی و سازش دوباره با محیط زیست و حرکت به سمت بهره‌برداری پایدار از آن، خود نیازمند به مؤلفه‌ها و ظرفیت‌های است که از جمله مهمترین آن‌ها سرمایه اجتماعی و اقبال نخبگان و عموم، در ابعاد محلی، منطقه‌ای و جهانی به مسئله است. سرمایه اجتماعی را عامل تقویت روحیه جمعی و کنترل‌کننده رفتار افراد در دوره‌های اجتماعی بر سر منافع فردی و جمعی تعریف کرده‌اند، ظرفیتی که خواصاً در دو راهی‌هایی از جمله تغییر الگوهای بهره‌برداری و استفاده از منابع طبیعی، می‌تواند اثرگذار و تعیین‌کننده باشد. با چنین رویکردی است که عمده ک‌شورهایی که در حال حاضر در مسیر بازگشت به بهره‌برداری متعادل و مدیریت پایدار منابع طبیعی و محیط‌زیست کم و بیش موفق هستند، در طی دهه‌های گذشته، اقدام به پژوهش و سرمایه‌گذاری جدی در زمینه افزایش دانش، آگاهی و جلب مشارکت اجتماعی در حوزه مسائل محیط زیستی نموده و این موضوع را در اولویت‌های کاری خود قرار داده بودند.

گزارش نهایی - سیپا تالاب بین المللی چغاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

آموزش، افزایش آگاهی و اطلاع رسانی در صورتی که منجر به تغییر نگرش و باور و در نهایت رفتار ذینفعان حوضه گردد کارآمد بوده و منجر به بهبود شرایط خواهد شد. لذا داشتن برنامه‌ای جامع و هدفمند و پایش و ارزشیابی اثربخش فعالیت‌های آموزشی و مبادله اطلاعات در خصوص حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها در این راستا ضروری است. باید توجه داشت که انجام برنامه‌های غیر منسجم و بدون قابلیت پایش و ارزیابی تنها شاید بتواند برای برخی از گروه‌های هدف، نتیجه نهایی و مطلوب داشته باشد ولی از جامعیت و یکپارچه نگری بی‌بهره خواهد بود.

با توجه به آنچه پیش‌تر بدان اشاره شده برنامه "ارتباطات، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایی (CEPA)" یکی از مهمترین برنامه‌های کنوانسیون رامسر محسوب می‌شود که به کشورهای عضو توصیه کرده است که این مهم را در دستور کار خود قرار دهند. در همین راستا و به دلیل اهمیت موضوع به کشورهای توصیه شده است در سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی برای تالاب‌های خود برنامه "اطلاع رسانی، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایی" تدوین و اجرای آن را در دستور کار خود قرار دهند. برای رسیدن به اهداف فوق‌الذکر اداره کل حفاظت محیط زیست استان چهارمحال و بختیاری طرح تدوین برنامه سیپا را برای تالاب بین‌المللی چغاخور در دستور کار خود قرار داده است.

۱-۲- تعریف اطلاع رسانی، آموزش، مشارکت و آگاهی افزایی (سیپا CEPA)

سیپا CEPA مخفف ۴ کلمه انگلیسی زیر می‌باشد:

Communication, Capacity Building	ارتباطات و ظرفیت سازی
Education, Empowerment	آموزش، توانمندسازی
Participation, Public Awareness	مشارکت و آگاهی عمومی
Awareness	آگاهی افزایی

۱-۳- تاریخچه سیپا

تدوین برنامه اقدام سیپا (CEPA -action plan) موضوعی است که از سال ۱۹۹۰ در نشست‌های کنوانسیون رامسر احساس نیاز آن شکل گرفت. کارشناسان شرکت‌کننده در نشست‌های کنوانسیون، به این نتیجه رسیدند که بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها نیاز به یک چارچوب و دستورالعمل دارد که بتواند با یک وحدت رویه در کل تالاب‌ها شکل گیرد. در کاپ^۱ ۶ کنوانسیون رامسر قطعنامه تشکیل CEPA -action plan شکل گرفت. در کاپ ۷ که در واقع نشست بعدی اعضای کنوانسیون می‌باشد اولین برنامه سیپا که توسط کشور کاستاریکا تهیه شده بود، به کنوانسیون ارائه شد. در کاپ ۸ (سال ۲۰۰۳)، کشورهای عضو کنوانسیون گام مهمی را در جهت تدوین برنامه سیپا برداشته و مقرر شد هر کشور در کاپ بعدی برای تعدادی از تالاب‌ها برنامه سیپا را تدوین کند. در کاپ ۱۰ (سال ۲۰۰۹) یک تصمیم فی مابین کشورهای عضو گرفته شد که یک پیش‌نویس تحت عنوان دستورالعمل CEPA استخراج گردید (در سایت کنوانسیون رامسر این پیش‌نویس قرار گرفته است). در کاپ ۱۲ سال ۲۰۱۶ در کشور اروگوئه مقرر شد، حد فاصل سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۴ کشورهای عضو بتوانند حداقل برای تعدادی از تالاب‌ها برنامه سیپا را تدوین نمایند که در واقع یک برنامه راهبردی طولانی مدت برای حفظ تالاب‌ها می‌باشد. هدف این برنامه استراتژیک، کاهش روند تخریب تالاب‌ها در سطح کشورها مختلف بوده است که این امر به عنوان چشم انداز، برنامه حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها محسوب شود. برنامه عمل سیپا که در بخش ۱۲ انجام شد، بر این مبنی بود که به عنوان یک الگو و چارچوب واحد برای همه ی برنامه‌های عمل سیپا مدنظر قرار گیرد. این دستورالعمل منجر به شکل‌گیری یک چارچوب واحدی برای action-CEPA plan در کل کشورها شد.

^۱- کاپ به معنی نشست اعضای عضو کنوانسیون رامسر که هر ۲ سال یکبار انجام می‌شود

۱-۴- فرآیند تدوین برنامه سیپا تالاب بین‌المللی چخاخور

این فرآیند مشتمل بر ۱۱ قسمت به شرح زیر است:

۱- تشکیل کمیته برنامه ریزی و نظارت تدوین CEPA متشکل از کارشناسان دفتر طرح حفاظت از تالاب‌های ایران و دفتر

اکوسیستم‌های تالابی و مشاوران ملی

۲- شناسایی و تحلیل مخاطبان و ذینفعان، تحلیل توانمندی‌های آن‌ها و اثرگذاری و اثرپذیری آن‌ها از حوزه از طریق برگزاری

کارگاه و جلسات

✓ شناسایی ذینفعان تأثیرگذار و تأثیرپذیر

✓ تعیین جوامع هدف برای انجام برنامه اطلاع رسانی، آموزش، مشارکت و آگاهی‌افزایی

✓ ارزیابی اهمیت و نفوذ ذینفعان و دست‌اندرکاران

✓ طبقه‌بندی دست‌اندرکاران و ذینفعان از لحاظ سطوح مختلف تصمیم‌گیری

✓ شناسایی دقیق نقش و مسئولیت دستگاه‌ها و نهادهای ذینفع دست‌اندرکاران

۳- شناسایی و تحلیل مسائل و مشکلات به صورت مشارکتی با حضور ذینفعان از طریق برگزاری کارگاه و جلسات مورد نیاز

۴- تعیین هدف کلی، چشم‌انداز و اهداف راهبردی با حضور تمامی ذینفعان

۵- تعیین اقدامات و اولویت‌های برنامه

۶- تعیین نهادهای مسئول و همکار

۷- تعیین ساختار اجرایی برنامه

۸- تدوین برنامه اجرایی پایش و ارزیابی برنامه اثربخشی اجرای اقدامات در این حوزه

تعیین روش شناسی مناسب برای ارزیابی اثربخشی اجرای اقدامات در این حوزه

۹- جمع‌بندی و نهایی سازی برنامه CEPA

۱۰- تحلیل وضعیت موجود، شناخت، مطالعات اولیه و انجام نیازسنجی آموزش

✓ اهمیت و ضرورت برنامه CEPA و تعریف آن

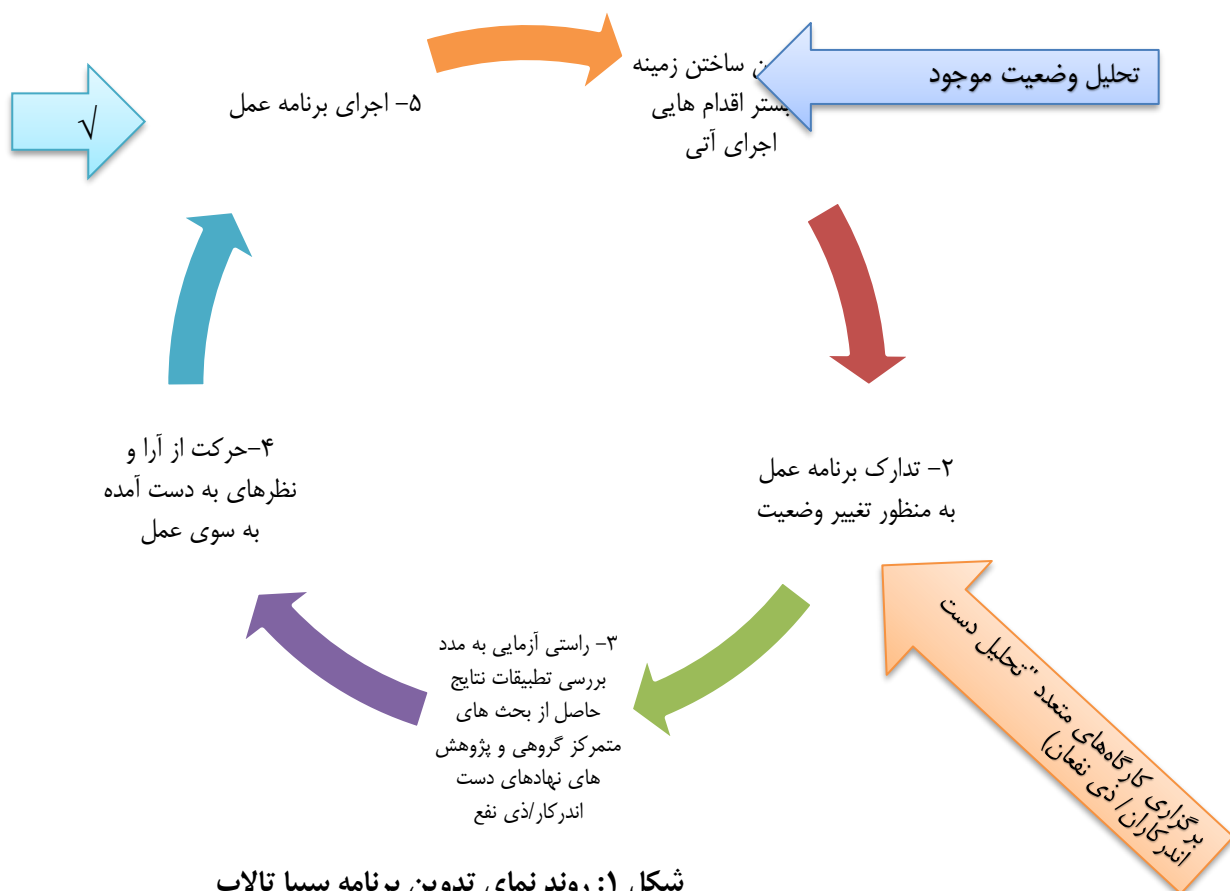
گزارش نهایی - سیاتالاب بین المللی چاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

✓ وضعیت حال حاضر تالاب و تأثیر تالاب بر شرایط اقتصادی-اجتماعی و معیشتی مردم و همچنین دلایل تخریب، خشکی و مشکلات پیش رو

✓ مرور وضعیت و نحوه مدیریت و حفاظت حال حاضر از تالاب

✓ مرور و گردآوری سوابق و اثربخشی ابزارهای اطلاع رسانی و آگاهی افزایی بکار گرفته شده تاکنون و نیازسنجی آموزشی از طریق مختلف

۱۱- تهیه و تدوین برنامه اقدام به صورت مشارکتی برای ۴ اقدام اولویت دار

شکل ۱: روند نمای تدوین برنامه سیاتالاب

۵-۱- معرفی اجمالی تالاب بین المللی چاخور

تالاب بین المللی چاخور و اراضی حاشیه آن، با مختصات جغرافیایی ۳۱ درجه و ۵۴ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۵۶ دقیقه عرض

شمالی و ۵۰ درجه و ۵۲ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۵۶ دقیقه طولی شرقی در قسمت شرق استان چهارمحال و بختیاری، به فرم

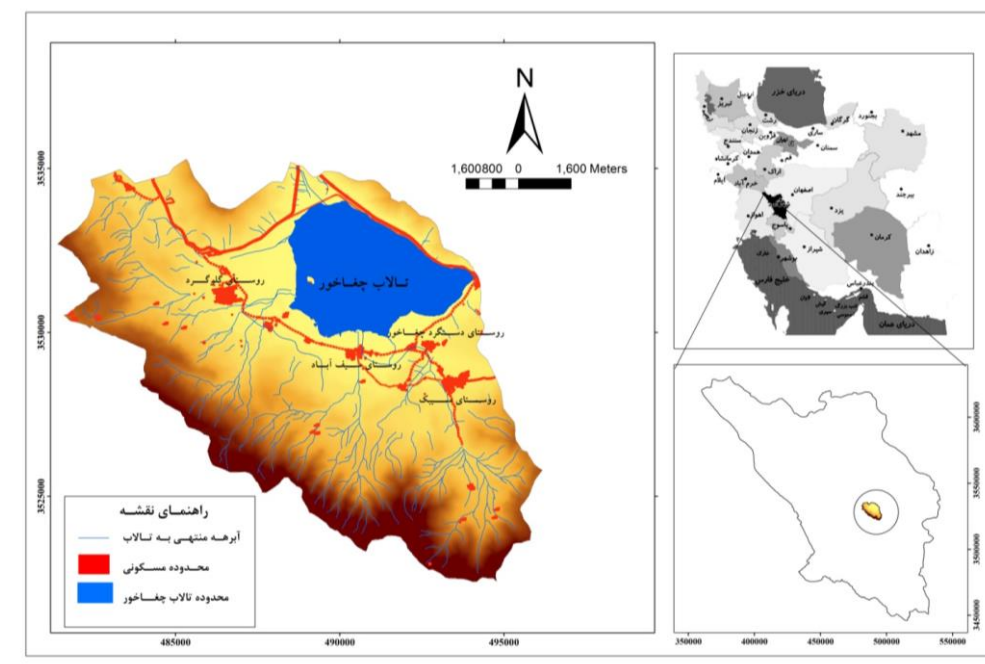

گزارش نهایی - سیاتالاب بین المللی چغاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

دشت میان کوهی کوچکی در شمال دامنه‌های کوه کلار، در ۶۰ کیلومتری جنوب شهرکرد و تقریباً ۴۰ کیلومتری غرب بروجن قرار گرفته است. حوضه آبریز این تالاب (شکل ۱-۱) بین عرض جغرافیایی ۳۱ درجه ۵۰ دقیقه ۱۳/۴۸ ثانیه تا ۳۱ درجه ۵۷ دقیقه ۰۹/۱۴ ثانیه عرض شمالی و طول ۵۰ درجه ۴۸ دقیقه ۲۱/۲۵ ثانیه تا ۵۰ درجه ۵۷ دقیقه ۲۶/۱۲ ثانیه طول شرقی و در سمت شمال تا جنوب شرقی تالاب واقع گردیده است.

به طور کلی تالاب بین‌المللی چغاخور یکی از ۱۰۵ تالاب مهم کشور برای پرندگان آبی و یکی از مناطق IBA در ایران محسوب می‌شود. این تالاب یکی از تالاب‌های مهم در استان چهارمحال و بختیاری و جزء تالاب‌های ملی و بین‌المللی کشور است که سالیان زیادی سکونتگاه پرندگان و جانوران منطقه و میزبان پرندگان مهاجر بوده است. با توجه به غنای تنوع زیستی و سایر ارزش‌ها در سال ۱۳۷۸ به عنوان منطقه شکارممنوع و در سال ۱۳۸۹ ثبت تالاب‌های بین‌المللی رامسر گردید.

این تالاب در محدوده پیلوت بلداجی از طرح بین‌المللی حفاظت تنوع زیستی زاگرس مرکزی قرار داشته است که طی این طرح، تدوین برنامه حفاظت و توسعه پایدار کوهستان زاگرس مرکزی در سال ۱۳۹۴ انجام شد. همچنین تالاب بین‌المللی چغاخور در محدوده ذخیره‌گاه زیست کره تنگ صیاد-سبزکوه قرار دارد که در سال ۱۳۹۵ در یونسکو به ثبت رسیده است. یکی از مهمترین اقدامات صورت گرفته در خصوص این تالاب تدوین برنامه مدیریت جامع در سال ۱۳۹۷ می‌باشد. این اقدام تا حدودی توانسته به جامعه محلی و مسئولین به طریق مختلف، در مورد ارزش‌ها و کارکردهای تالاب اطلاع‌رسانی کند و بعضاً آموزش‌های لازم به آن‌ها داده شد که جزئیات آن در حال گردآوری است.

شکل ۲: موقعیت سیاسی تالاب بین‌المللی چغاور

۱-۶- بررسی جمعیت دهستان چغاور

آمارگیری رسمی در سال ۱۳۸۵ حاکی از این امر است که دهستان چغاور از ۱۱ آبادی برخوردار بوده، این در حالی است که طی آخرین آمارگیری رسمی در سال ۱۳۹۰ برخی از این آبادی‌ها جزء تقسیمات دهستان امامزاده حمزه‌علی محسوب شدند. دهستان چغاور با جمعیتی بالغ بر ۶۱۳۹ نفر در سال ۱۳۹۰، ۲۹/۷ درصد از جمعیت بخش بلداجی و ۵/۲ درصد جمعیت شهرستان بروجن را تشکیل داده است. از نظر جنسیت، ۳۰۵۶ نفر جمعیت را مردان و ۳۰۸۳ نفر را زنان به خود اختصاص داده بودند (جدول ۱).

جدول ۱: جمعیت به تفکیک جنسیت

منطقه	جمعیت	مرد	زن	نسبت مردان	نسبت زنان
استان چهارمحال و بختیاری	۸۹۵۲۶۳	۴۵۰۹۶۸	۴۴۴۲۹۵	۵۰/۴	۴۹/۶
شهرستان بروجن	۱۱۸۶۸۱	۵۹۶۷۶	۵۹۰۰۵	۵۰/۳	۴۹/۷
بخش بلداجی	۲۰۶۸۸	۱۰۴۵۲	۱۰۲۳۶	۵۰/۵	۴۹/۵

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین المللی خاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

دهستان چغاخور	۶۱۳۹	۳۰۵۶	۳۰۸۳	۴۹/۸	۵۰/۲
---------------	------	------	------	------	------

مأخذ: سالنامه آماری استان چهارمحال بختیاری، سال ۱۳۹۰.

۱-۶-۱- میزان رشد

دهستان چغاخور در طول زمان تحولات جمعیتی زیادی را تجربه نموده است. بر اساس آمار در سال ۱۳۶۵ این دهستان دارای جمعیتی برابر با ۵۲۳۲ نفر بوده است، در حالی که در سال ۱۳۷۵ جمعیت این دهستان به ۵۶۰۳ نفر افزایش یافته و در سال ۱۳۸۵ با رشد ۰/۸۳ درصدی به ۵۸۴۲ نفر رسیده است. طی آخرین آمارگیری رسمی انجام پذیرفته در سال ۱۳۹۰ جمعیت به ۶۱۳۹ نفر در این دهستان رسیده است. مطابق جدول (۲) که جمعیت آبادی‌های دهستان چغاخور را نشان می‌دهد، آبادی‌های سیبک و آورگان در سال آماری ۱۳۹۰ از جمعیتی بالای ۲۰۰۰ نفر برخوردار بودند و آبادی‌های خانی‌آباد، آورگان و ساکی آباد در طی سال‌های ۹۰-۸۵ نرخ رشد منفی داشته‌اند. البته گسترش شهرسازی به اتصال روستاهای منطقه دامن زده است.

جدول ۲: تحولات نرخ رشد نقاط روستایی دهستان چغاخور

نقاط روستایی	جمعیت	نرخ رشد
سال	۱۳۶۵ ۱۳۷۵ ۱۳۸۵ ۱۳۹۰	۱۳۶۵-۷۵ ۱۳۷۵-۸۵ ۱۳۸۵-۹۰
خانی‌آباد	۱۶۴ □۱۹۳ ۱۸۷ ۱۷۳	۱/۶ ۰/۳ -۱/۵۵
آورگان	۲۴۷۳ □۲۷۴۲ ۲۵۵۳ ۲۴۷۷	□۱/۰۳ -۰/۷۱ -۰/۶
دستگرد	۶۲۱ ۶۷۲ ۵۷۸ ۶۴۲	□۰/۸ -۱/۵ ۱/۲
ساکی‌آباد	۱۱۵ ۱۰۶ ۱۴۴ ۱۳۹	□۱/۱ ۳ -۰/۷۱
سیبک	۱۶۶۹ ۱۷۰۷ ۲۱۳۸ ۲۴۶۱	□۰/۱۵ ۲/۲۷ ۲/۸۱
سیف‌آباد	۱۰۶ ۷۳ ۱۱۰ ۱۱۰	□-۳/۶ ۴/۱۸ ۰
متوبی	۸۴ ۱۱۰ ۱۳۲ ۱۳۷	□-۰/۹۵ ۱/۸ ۰/۷۴
جمع	۵۲۳۲ □۵۸۴۲ ۵۶۰۳ ۶۱۳۹	□۱/۳۷ -۰/۸۳ -۰/۹۹

(جمعیت سال‌های آماری بر اساس تعداد آبادی‌های سال ۹۰ باسازی شده است)

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی چغاور - اسفندماه ۱۳۹۹

در مجموع دهستان چغاور با نرخ رشد ۰/۹۹ درصد در مقایسه با نقاط روستایی شهرستان بروجن و استان چهارمحال و بختیاری با رشد ۷/۶- و ۲/۰۵- از شرایط با ثبات‌تری برخوردار بوده است.

۱-۶-۲- تعداد و بُعد خانوار

آمارگیری سال ۱۳۹۰ بیانگر این امر است که دهستان چغاور از ۱۵۵۰ خانوار تشکیل شده در حالی که در سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ به ترتیب دارای ۹۱۳، ۹۵۵ و ۱۲۴۲ خانوار بوده است. بنابراین براساس داده‌های نشان داده شده در جدول (۳) مشاهده می‌شود، تعداد خانوارها در طی دوره‌های آماری ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۰ به ترتیب ۰/۴۵، ۲/۶۲ و ۴/۴۳ درصد رشد داشته‌اند. مقایسه‌ی این نرخ رشد جمعیت نشان می‌دهد که در دهه ۷۵-۱۳۶۵ خانوار همگام با رشد جمعیت ۱/۳۷ درصد افزایش نیافته است به عبارتی شتاب رشد جمعیت ۱/۳۷ درصد بوده در حالی که تعداد خانوار با همان نسبت افزایش نیافته است. این امر نشان می‌دهد که علیرغم افزایش جمعیت، تعداد خانوارها کمتر میل به کوچک شدن را داشته‌اند.

در طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵ و ۹۰-۱۳۸۵ نرخ رشد جمعیت نسبت به دهه ۷۵-۱۳۶۵ کاهش یافته است ولی نرخ افزایش خانوار به ترتیب ۲/۶۲ و ۴/۴۳ درصد بوده است. دلیل این روند را می‌توان در گرایش به کوچک‌تر شدن خانوارها، تشکیل خانوارهای جوان و گذر از خانوارهای گسترده دانست. اثبات این امر را می‌توان در بعد خانوار جستجو کرد. همان‌طور که در جدول (۴) آورده شده است، بعد خانوار در دهستان چغاور تا قبل از دهه ۸۵-۷۵ بالای ۵/۷ بوده است در حالیکه در سال‌های ۸۵-۷۵ و ۹۰-۸۵ بعد خانوار به ترتیب ۴/۷ و ۳/۹۶ درصد کاهش یافته است، ولی نسبت به کل استان ۰/۱۴ و در مقایسه با شهرستان حدود ۰/۳۳ و در بیشتر است.

جدول ۳: رشد جمعیت و خانوار در دهستان چغاور طی دهه‌های آماری

شرح	تعداد				نرخ رشد		
سال	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۷۵-۱۳۶۵	۸۵-۱۳۷۵	۹۰-۱۳۸۵
جمعیت	۵۲۳۲	۵۶۰۳	۵۸۴۲	۶۱۳۹	۱/۳۷	۰/۸۳	۰/۹۹
خانوار	۹۱۳	۹۵۵	۱۲۴۲	۱۵۵۰	۰/۴۵	۲/۶۲	۴/۴۳

مأخذ: سالنامه آماری استان چهارمحال بختیاری، سال ۱۳۹۰.

گزارش نهایی - سیاست‌الاب بین المللی خاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

جدول ۴: تعداد و بعد خانوار در استان شهرستان بروجن و دهستان چغاخور

منطقه	تعداد خانوار				بعد خانوار			
	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰
استان	۱۱۴۳۰۲	۱۴۳۲۶۰	۱۹۴۵۷۶	۲۳۴۶۱۲	۵/۵	۵/۳	۴/۳	۳/۸۲
شهرستان بروجن	۱۶۳۸۴	۲۰۵۸۵	۲۸۰۰۵	۳۲۶۴۹	۵/۴۵	۵	۴/۱	۳/۶۳
چغاخور	۹۱۳	۹۵۵	۱۲۴۲	۱۵۵۰	۵/۷۳	۵/۸۷	۴/۷۰	۳/۹۶

مأخذ: سالنامه آماری استان چهار محال بختیاری، سال ۱۳۹۰.

جدول (۵) بعد خانوار در آبادی‌های دهستان چغاخور را نشان می‌دهد. از این جدول به خوبی مشخص است که بعد خانوار در تمامی آبادی‌ها، بالای ۳/۹ است. با این حال کاهش بعد خانوار در این آبادی‌ها را بیشتر باید به مهاجرت افراد سرپرست یا جوان‌ها نسبت داد تا اینکه آن را ناشی از کوچک شدن خانوارها دانست.

جدول ۵: تعداد جمعیت و خانوار آبادی‌های دهستان چغاخور

نقاط روستایی	۱۳۶۵		۱۳۷۵		۱۳۸۵		۱۳۹۰	
	جمعیت	خانوار	جمعیت	خانوار	جمعیت	خانوار	جمعیت	خانوار
آورگان	۴۲۴	۵/۸	۴۵۸	۵/۹۹	۵۳۵	۴/۷۷	۶۴۰	۳/۸۷
خانی آباد	۳۰	۵/۴۷	۳۸	۵/۰۸	۴۰	۴/۶۸	۴۲	۴/۱۲
دستگرد	۱۰۴	۵/۹۷	۱۲۲	۵/۵۱	۱۳۹	۴/۱۶	۱۷۱	۳/۷۵
ساکی آباد	۲۱	۵/۴۸	۱۹	۵/۵۸	۲۵	۵/۷۶	۳۴	۴/۰۹
سیبک	۳۰۰	۵/۵۶	۲۸۴	۶/۰۱	۴۴۸	۴/۷۷	۶۰۲	۴/۰۹
سیف آباد	۲۳	۴/۶۱	۱۹	۳/۸۴	۳۰	۳/۶۷	۲۸	۳/۹۳
متوبی	۱۱	۷/۶۴	۱۵	۷/۳۳	۲۵	۵/۲۸	۳۳	۴/۱۵
جمع	۹۱۳	۵/۷۳	۹۵۵	۵/۸۷	۱۲۴۲	۴/۷۰	۱۵۵۰	۳/۹۶

مأخذ: سالنامه آماری استان چهار محال بختیاری، سال ۱۳۹۰.

۲-۷- ویژگیهای اقتصادی

تالاب بین‌المللی چغاخور و اراضی حاشیه آن دارای عملکرد یک سیستم اقتصادی- اجتماعی است که علاوه بر پتانسیل‌ها و نقاط ضعف مختلفی که در درونش وجود دارد، در تقابل با محیط پیرامون خود، باز خورده‌های مثبت و منفی بسیاری را نیز به صورت تهدید، دریافت می‌دارد. این بخش به شناسایی نقاط ضعف قوت و همچنین تهدیدها و فرصت‌هایی که در وضع موجود اقتصاد منطقه وجود دارد، می‌پردازد.

اقتصاد وضع موجود حاشیه تالاب، به نوعی اقتصاد روستایی بر پایه کشاورزی و دامداری است که حاکی از سهم بالای بخش کشاورزی در اشتغال ساکنین و تولید ارزش افزوده منطقه است و مجموعه‌ای از نقاط ضعف و قوت مخصوص به خود را داراست. بخش کشاورزی در وضع موجود، از سطح پایین آموزش و تخصص بهره‌مند است. بنابراین با توجه به غلبه بخش کشاورزی در اقتصاد منطقه، حضور نیروهای متخصص در عرصه‌های مختلف نامحسوس می‌باشد. با این وجود ساختار فوق، ساختار غالب در اکثر نقاط روستایی کشور است. ساختار بخش صنعت، در روستا متفاوت از شهرهاست و اکثراً به کارگاه‌های صنعتی بسیار کوچک و خودگردان محدود می‌شود که نیازمند سطوح بالایی از تکنولوژی، مدیریت و سرمایه‌گذاری به عنوان نیروهای محرک توسعه اقتصادی نمی‌باشند. بنابراین سهم هر چند بالای بخش صنعت در اشتغال ساکنین محدوده تالاب (در حدود ۴۱ درصد) با توجه به ساختار موجود در نقاط روستایی، نمی‌تواند نشان از درجه بالای توسعه صنعتی و اقتصادی در منطقه باشد. با این وجود، در صورت توسعه صنعت گردشگری در منطقه، فرصت‌ها و امکانات بیشتری برای توسعه این صنایع خرد، خصوصاً در عرصه صنایع دستی، فراهم خواهد آمد.

در سال‌های اخیر، بیشترین نرخ رشد، مربوط به بخش خدمات بوده که با مراحل توسعه سازگار است. این بخش چه از نظر سهم اشتغال و چه از نظر تولید ارزش افزوده، مهمترین بخش اقتصادی به شمار می‌رود. همچنین سرانه تولید ارزش افزوده این بخش از سایر بخش‌های اقتصادی بالاتر است. به طور کلی توسعه بخش خدمات متناسب با رشد تکنولوژی و گسترش ارتباطات صورت گرفته است. در حالی که در نقاط روستایی کشور، از جمله نواحی حاشیه تالاب چغاخور، با توجه به محدودیت امکانات و پایین بودن سطح تقاضای مؤثر خدمات، چه از نظر کمی و چه از نظر کیفی، این بخش نتوانسته است آنگونه که باید رشد یابد. یکی از

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی چغاور - اسفندماه ۱۳۹۹

مهم‌ترین ویژگی‌های ساختار نیروی انسانی در محدوده تالاب، سهم بالای جمعیت در سن کار (۱۵-۶۴ سال) است که به طور بالقوه برای منطقه قوت به حساب می‌آید. با این وجود آمارها و اطلاعات مربوط به نرخ فعالیت، اشتغال و بیکاری نواحی مسکونی حاشیه تالاب نشان می‌دهند که ساختار اقتصادی موجود در منطقه، قادر نیست به صورت بهینه و کارا، از پتانسیل‌های موجود بهره‌گیرد و منجر به ضعف اساسی اقتصاد منطقه در مسائلی چون فعالیت، اشتغال و تخصص گردیده است. نرخ فعالیت دهستان چغاور تقریباً با نرخ فعالیت استان چهارمحال و بختیاری برابری می‌کند، در صورتی که نرخ اشتغال آن در حدود ده درصد از نرخ اشتغال استان کمتر می‌باشد و نشان دهنده میزان بیکاری منطقه در مقایسه با متوسط استان است. مسائل و معضلات فوق در ارتباط با زنان به مراتب شدیدتر می‌باشد. نرخ فعالیت زنان در دهستان چغاور بسیار پایین است.

بنابراین آنچه مسلم است اینکه علیرغم پتانسیل‌های موجود در منابع انسانی منطقه، با توجه به عدم توسعه یافتگی در بخش‌های اقتصادی، خصوصاً بخش صنعت و خدمات، استفاده کارا از منابع انسانی صورت نگرفته و این قبیل مسائل به بیکاری شدید موجود در منطقه دامن زده است. در صورتی که با ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب، خصوصاً مشاغل خدماتی که سرانه تولید بالایی دارند و از قابلیت بالایی در اشتغال‌زایی زنان برخوردارند، از پتانسیل‌های موجود در منطقه به صورت بهینه استفاده می‌گردد و علاوه بر بالا بردن ارزش افزوده منطقه، سطوح بالاتری از رفاه را برای ساکنین منطقه فراهم خواهد آورد. روندهای موجود در مورد نرخ با سواد، میزان تحصیلات و تخصص افراد، نشان می‌دهد که با گذشت زمان، تخصص نیروهای انسانی، خصوصاً در میان نیروی جوان افزایش یافته است، هر چند این روندها به کندی صورت گرفته است، با این وجود در صورتی که به عرضه تخصص‌ها و توانمندی‌های موجود در میان ساکنین منطقه پاسخ مناسبی داده نشود، سیل مهاجرت خصوصاً در مورد نیروی کار جوان و متخصص بومی به نقاط شهری که قابلیت بالایی در جذب آنها در چرخه اقتصادی تولید دارند، آغاز می‌گردد و این پدیده در مورد مردان به طور محسوس و به سرعت پیش خواهد رفت، تا جایی که پتانسیل‌های موجود در منطقه به نقاط ضعف اساسی منطقه تبدیل خواهد شد. از اصلی‌ترین ویژگی‌های اقتصادی منطقه، که آن را از سایر مناطق متمایز کرده است و قابلیت منطقه را در تبدیل شدن به کانون گردشگری تقویت می‌بخشد، موقعیت جغرافیایی و فیزیکی آن است. نقش تالاب بین‌المللی چغاور چه از منظر چشم‌اندازی که پدید می‌آورد و چه از منظر تأثیری که بر اقتصاد منطقه (که اصولاً بر پایه کشاورزی استوار است) می‌گذارد، حائز اهمیت می‌باشد. در ارتباط با موقعیت فیزیکی محدوده، نقاط قوت بسیاری همچون وجود باغات و اراضی کشاورزی و

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی خاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

موجود است که در صورت تداوم و افزایش حضور گردشگران در منطقه می‌تواند از جنبه‌های مختلف خصوصاً آلودگی محیط زیست، مورد تهدید قرار گیرد. همچنین وجود کانون‌های گردشگری که در همسایگی محدوده تالاب واقع شده‌اند، از جمله امام‌زاده حمزه‌علی، سیاست‌ساز و تالاب‌گندمان، برای اقتصاد منطقه خصوصاً در بخش گردشگری فرصت‌های مناسبی را پدید می‌آورد. صنعت گردشگری، خصوصاً در مناطقی چون محدوده تالاب که بیشتر بازدیدکنندگان در زمرة گردشگران مذهبی، طبیعت‌گرد و ترانزیت هستند، بیشتر کاربر است تا سرمایه‌بر، بدین معنا که رواج و توسعه صنعت گردشگری در این مناطق، در ابتدای امر نیازمند سرمایه‌گذاری‌های عظیم و غیرقابل دسترسی نمی‌باشد، بلکه تنها با تقویت زیرساخت‌های موجود و ایجاد امکانات ابتدایی که از سوی کلیه گردشگران تقاضا می‌شود، می‌توان حرکت را به سوی معرفی و توسعه این صنعت تحت عنوان اصلی‌ترین فعالیت اقتصادی منطقه آغاز کرد. در مراحل بعد با وجود پتانسیل‌های موجود در منطقه برای تبدیل شدن به یک قطب گردشگری، سرمایه‌گذاری‌های مالی عظیم و قابل توجه، می‌تواند منجر به تشکیل و توسعه سایت‌هایی چون مجتمع آفتاب (ویلاهای مربوط به پتروشیمی بندر امام) گردد که گردشگران با تمایل و توان پرداخت بالاتر و با قصد شب‌اقامت را نیز در زمرة گردشگران محدوده تالاب قرار دهد.

سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریتی و اجرایی، در سطوح مختلف، دارای عملکردهای متفاوت و گاه متناقض با یکدیگر می‌باشند. برخی از سیاست‌های تشویقی، از جمله وام‌های بلندمدت با نرخ‌های بهره پایین و اعطای مجوز و تسهیلات در جهت گسترش صنعت گردشگری می‌تواند به عنوان فرصت برای اقتصاد محدوده تالاب تلقی شود، در حالی که در صورت عدم مشارکت افراد محلی در فعالیت‌ها و منافع حاصل از توسعه گردشگری و عدم توزیع مناسب درآمدها و منافع حاصل از آن، این روند خصوصاً از سوی افراد محلی ساکن حاشیه تالاب، به عنوان تهدید به شمار خواهد آمد. جدول (۶) به اختصار نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید ویژگی‌های اقتصادی محدوده تالاب را نشان می‌دهد.

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین المللی خنخور - اسفندماه ۱۳۹۹

جدول ۶: ویژگی اقتصادی

بیرونی		درونی	
تهدیدها	فرصت‌ها	نقاط قوت	نقاط ضعف
- اتخاذ سیاست‌های کلان اقتصادی بدون توجه به مشارکت ساکنین محلی در فعالیت‌های مربوط به گردشگری - سیاست گذاری در سطح ملی و استانی منتج به توزیع نابرابر در آمد و در نتیجه افزایش ضریب جنبی	- بهره گیری از کارشناسان مجرب در سطح ملی و روستایی در برنامه ریزی و تعیین الویت‌های سرمایه گذاری‌های مورد نیاز منطقه	- سهم بالای جمعیت در سن کار و ظرفیت بالای نیروی بیکار آماده به کار و ارزان قیمت - تمایل ساکنین به اشتغال در زمینه خدمات گردشگری - روند رو به رشد نرخ با سواد و میزان تحصیلات ساکنین - توانایی بالایی بخش خدمات در اشتغال زایی زنان - انجام مراودات اقتصادی با عشایر حاضر در منطقه - وجود صنایع دستی در منطقه - استفاده از تولیدات و مصنوعات محلی	- نرخ بیکاری بالادر منطقه - مشارکت محدود زنان در فعالیت‌های اقتصادی - سطوح پایین تخصص و آموزش در نیروی کار - سطوح پایین تکنولوژی، مدیریت و سرمایه گذاری در ساختار موجود صنعت منطقه - پایین بودن سطح تقاضای مؤثر خدمات، چه از منظر کمی و چه از منظر کیفی - مهاجرت افراد در سن کار به شهرهای بزرگ به منظور دست یافتن به شغل مناسب

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی خناخور - اسفندماه ۱۳۹۹

درونی		بیرونی	
نقاط قوت	نقاط ضعف	فرصت‌ها	تهدیدها
- وجود اراضی کشاورزی و باغات از منظر کشاورزی - موقعیت تالاب از منظر چشم‌انداز و توان جذب گردشگر طبیعت‌گر - تمایل ساکنین به تغییر کاربری اراضی خود از زراعی زو باغات به کاربریهای تفریحی - فراغتی	- سطوح پایین تکنولوژی به کار رفته در عرصه کشاورزی و دامداری - بهره‌وری پایین در اراضی زراعی و باغات و وجود زمینهای بایر	- وجود مناطقی چون حمزه علی، سیاسرد، تالاب گندمان و در همسایگی منطقه - امکان جذب گردشگران مذهبی و ترنتزیت در منطقه	- عدم توجه لازم مسئولین و سرمایه‌گذاران در سطح ملی و استانی به منابع طبیعی و فیزیکی موجود در تالاب و حاشیه آن
- کشش و ظرفیت بالای منطقه در جذب سرمایه‌گذاری‌های عظیم در عرصه گردشگری - پتانسیل منطقه در جذب گردشگران با قصدش اقامت - کشش منطقه در جذب گردشگرانی که توان و تمایل بالاتری در پرداخت دارند	- پراکندگی منابع سرمایه‌ای در منطقه - عدم برنامه‌ریزی در جهت مدیریت سرمایه‌های موجود در منطقه - نبود سرمایه‌گذاری‌های لازم برای ایجاد امکانات و تسهیلات اولیه گردشگران شب اقامت	- تمایل به سرمایه‌گذاری از جانب اشخاص حقیقی و حقوقی خارج از محدوده - سیاست‌های تشویقی و وام‌های بلند مدت با نرخ‌های بهره پایین ذ - ارایه مجوز و تسهیلات در عرصه گردشگری - ایجاد اشتغال برای ساکنین به واسطه اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری که از خارج از محدوده تأمین مالی می‌شوند.	- انحصار صنعت گردشگری منطقه توسط سرمایه‌گذاران قدرتمند خارج از محدوده - افزایش درآمد ساکنین منطقه به واسطه پروژه‌های سرمایه‌گذاری صورت گرفته در محدوده تالاب - اتخاذ سیاست‌های کلان اقتصادی در جهت افزایش اشتغال سنین جوان و زنان

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین المللی خناخور - اسفندماه ۱۳۹۹

بیرونی		درونی	
تهدیدها	فرصت‌ها	نقاط ضعف	نقاط قوت
			- کاربر بودن صنعت گردشگری در مراحل ابتدایی توسعه آن در صورت عدم فراهم بودن سرمایه‌های عظیم

۲-۷-۱- فعالیت‌های کشاورزی

۲-۷-۱-۱- محصولات عمده زراعی دهستان چغاخور:

آمار گیری‌ها زراعی و باغی در سال ۹۲-۱۳۹۱ حاکی از آن است که از ۲۵۵ هزار هکتار اراضی کشاورزی در محدوده دهستان چغاخور در حدود ۱۴۶ هزار هکتار (۵۷ درصد) به کشت محصولات زراعی و ۴۱ هزار هکتار (۱۶ درصد) به کشت محصولات باغی اختصاص داشته است و ۶۸ هزار هکتار (۲۷ درصد) باقی مانده به صورت آیش رها شده است. ۷۹ هزار هکتار (۵۴ درصد) از سطح محصولات زراعی به کشت آبی و ۶۷ هزار هکتار (۴۶ درصد) به کشت دیم تعلق داشته است. محصولات کشت شده در سطوح اراضی زراعی به ترتیب اکثریت عبارت‌اند از: ۷۶ درصد به غلات، ۴/۸ درصد به حبوبات، ۱/۲ درصد به نباتات صنعتی، ۳/۸ درصد به سبزیجات، ۰/۲ درصد به محصولات جالیزی و ۱۴ درصد به نباتات علوفه‌ای تعلق دارد. جدول (۷) سطح زیر کشت محصولات زراعی را به تفکیک آبادی‌ها در این دهستان نشان می‌دهد. همچنین گندم و جو آبی و دیم ۶۱/۷ درصد از کل اراضی آبی و دیم اراضی زراعی دهستان چغاخور را به خود اختصاص داده‌اند در حالی که محصول همچون یونجه با سطح زیر کشت ۴۳۰ هکتار معادل ۱۴/۲ درصد از کل اراضی دهستان را تشکیل می‌دهند. در دهستان چغاخور روستاهای آورگان و سیبک با ۹۳۰ و ۸۷۰ هکتار اراضی آبی و دیم بیشترین سطوح زراعی را به خود اختصاص داده‌اند.

از روستاهای دهستان چغاخور، روستای خانی‌آباد، و سیف‌آباد فاقد کشت دیم می‌باشند. این موضوع را می‌توان ناشی از وجود منابع آب غنی در اطراف این روستاها دانست. کمترین سطح زیر کشت اراضی آبی و دیم در دهستان چغاخور ۹۲ هکتار متعلق به روستای ساکی‌آباد می‌باشد. البته به جز روستای مذکور کل اراضی آبی و دیم، هریک از روستاهای دهستان بالاتر از ۱۰۰ هکتار است.

جدول ۷: سطح زیر کشت محصولات زراعی عمده دهستان چغاخور، شهرستان بروجن، ۱۳۹۲

ردیف	آبادی	کل اراضی آبی و دیمی	گندم و جو آبی	گندم و جو دیم	یونجه	سایر
۱	خانی‌آباد	۲۰۲	۷۵	۰	۶۰	۶۷
۲	آورگان	۹۳۰	۲۳۰	۱۹۵	۱۵۰	۳۵۵
۳	متوئی	۱۰۵	۳۳	۱۰	۲۵	۳۷
۴	سیبک	۸۷۰	۷۵	۶۵۰	۵۵	۹۰
۵	ساکی‌آباد	۹۲	۳۵	۱۰	۳۰	۱۷
۶	سیف‌آباد	۱۶۱	۶۲	۰	۴۵	۵۴
۷	دستگرد	۶۶۰	۸۸	۴۰۰	۶۵	۱۰۷
	جمع	۳۰۲۰	۵۹۸	۱۲۶۵	۴۳۰	۷۲۷

مأخذ: سالنامه آماری جهاد کشاورزی شهرستان بروجن، سال ۱۳۹۲.

۲-۷-۱-۲- باغداری

شرایط مناسب اراضی دهستان چغاور این امکان را فراهم نموده تا در سال‌های اخیر توسعه باغات در اراضی شیب‌دار که به صورت منابع طبیعی بوده است فراهم گردد. این اراضی به کشت انواع درختان به ویژه گردو، بادام، سیب و انگور اختصاص یابد. جدول (۸) سطوح باغی در آبادی‌های دهستان چغاور را نشان می‌دهد. روستاهای آورگان، خانی آباد به ترتیب با ۴۲۶ و ۱۶۸ هکتار بیشترین اراضی باغی را به خود اختصاص داده‌اند. درختان گردو با ۲۸۴ هکتار معادل ۲۳/۵۷ درصد اراضی باغی، بیشترین سطح زیرکشت محصول باغی را به خود اختصاص داده است، درختان سیب با ۲۰۸ هکتار در رده دوم قرار دارند. کمترین سطح زیر کشت محصولات باغی در دهستان چغاور متعلق به روستای متوئی با ۴۱ هکتار می‌باشد.

جدول ۸: سطح زیرکشت محصولات باغی چغاور - ۱۳۹۲

ردیف	آبادی	کل اراضی باغی آبی و دیم	بادام آبی	گردو	سیب	انگور	سایر
۱	خانی آباد	۱۶۸	۳۰	۶۳	۴۸	۱۰	۱۷
۲	آورگان	۴۲۶	۱۰۵	۱۰۵	۸۰	۷۶	۶۰
۳	متوئی	۴۱	۷	۷	۱۵	۴	۸
۴	سیبک	۷۵	۹	۴۱	۱۷	۸	۰
۵	ساکی آباد	۵۳	۲	۳۰	۱۰	۱۰	۱
۶	سیف آباد	۶۷	۱۰	۲۶	۲۴	۴	۳
۷	دستگرد	۵۷	۲۱	۱۲	۱۴	۴	۶
	جمع	۸۸۷	۱۸۴	۲۸۴	۲۰۸	۱۱۶	۹۵

ماخذ: سالنامه آماری سازمان جهاد کشاورزی شهرستان بروجن ۱۳۹۲.

۲-۷-۲- شیلات

با توجه به اطلاعات بدست آمده از مدیریت شیلات آبریان استان، در دهستان چغاور یک باب استخر دو منظوره از پساب جهت آبیاری مزارع استفاده می‌گردد. با ظرفیت ۱/۵ تن در روستای خانی آباد و یک مزرعه ۸ تنی و روستای آورگان به فعالیت پرورش آبریان مشغول می‌باشند.

سایر تولیدهای مرتبط با شیلات مربوط به فعالیت‌های رهاسازی ماهی و آبزیان در استان در این منطقه از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری بوده است. متأسفانه این امر بدون برنامه و به دور از چشم اداره کل حفاظت محیط زیست استان توسط نهاد متولی شیلات کشور در سالهایی نامعلوم با ماهیان کپور چینی از کون‌های فیتوفاگ و سرگنده و نیز آمور و کپور صورت گرفته است که با صید سه گونه غیر از کپور معمولی این سه گونه در حال حاضر بسیار کم و کپورهای موجود در آب تالاب نیز با صید با قلاب و تور صیادان با وجود زادآوری کنترل شده اند.

بخش دوم: تحلیل ذی‌نفعان، مشکلات و تهدیدات و تعیین هدف و چشم‌انداز

۲-۱- تحلیل ذی‌نفعان

هدف از تحلیل دست‌اندرکاران، شناسایی تمامی افراد، گروه‌ها و سازمان‌هایی که به نحوی در پروژه درگیر خواهند شد. همچنین فهم میزان تاثیرگذاری و قدرتی که در اجرا پروژه چه در جهت مثبت و چه منفی آن خواهند داشت مدنظر است. این شناخت امکان تشخیص و انتخاب گروه‌هایی را که طی فرآیند از طراحی تا اجرا باید درگیر باشند را فراهم می‌آورد.

جدول ۹: تحلیل دست‌اندرکاران / ذینفعان برنامه سیپا تالاب چغاخور

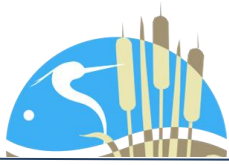
ذینفعان و دست‌اندرکاران	نوع رابطه با تالاب		نقش ذینفعان	قدرت / نفوذ	منفعت / علاقه	موانع در ارتباطات و مشارکت با p&c
	مسئولیت	بهره بردار				
استانداری	*		کلیدی	زیاد	کم	عدم نظارت صحیح و عدم آگاهی-مشکلات سیاسی اجتماعی و تأثیر آن بر تصمیم‌گیری‌ها-کمبود امکانات و اعتبارات لازم
فرمانداری و بخش‌داری	*		کلیدی	زیاد	کم	مشکلات سیاسی اجتماعی و تأثیر آن بر تصمیم‌گیری‌ها-کمبود امکانات و اعتبارات لازم-کمبود مشارکت بین بخشی
سازمان مدیریت و برنامه ریزی	*		کلیدی	زیاد	کم	کمبود اعتبارات-عدم برنامه ریزی و مدیریت صحیح-نداشتن نگرش زیست محیطی و تعلق خاطر
سازمان محیط زیست استان	*		کلیدی	زیاد	زیاد	کمبود منابع انسانی، اعتبار و آموزش-کمبود نیروهای متخصصی آموزشی-عدم هماهنگی لازم با سایر ارگان‌های مرتبط
جهاد کشاورزی	*		کلیدی	زیاد	زیاد	عدم تعامل و ارتباط با سایر دستگاه‌ها-کمبود نیروی انسانی-عدم استراتژی و درک کافی از منطقه، حساسیت‌های موجود در حوزه ارتباطات و آموزش تالاب چغاخور-کمبود ارتباطات بین بخشی و ارتباطات با جامعه محلی
اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	*	*	کلیدی	زیاد	زیاد	کمبود اعتبارات و نیروی انسانی-عدم اجرای برنامه‌های آموزشی-مشکلات فرهنگی-نبود زیرساخت مناسب-نداشتن آگاهی و انگیزه-عدم نظارت توسط متولیان منطقه
شورای اسلامی بخش بلداجی	*		کلیدی	زیاد	زیاد	
آب منطقه‌ای استان	*		اولیه	زیاد	زیاد	کمبود اعتبارات آموزشی و کمبود منابع انسانی-عدم اعتماد سایر ذینفعان به شرکت آب منطقه‌ای به دلایل مختلف شامل عدم آگاهی از وضعیت قانونی شرکت آب منطقه‌ای، محدودیت‌های شرکت و ...
شهرداری و دهیاری‌ها	*		اولیه	زیاد	زیاد	عدم مشارکت اهالی-مشکلات بودجه و امکانات

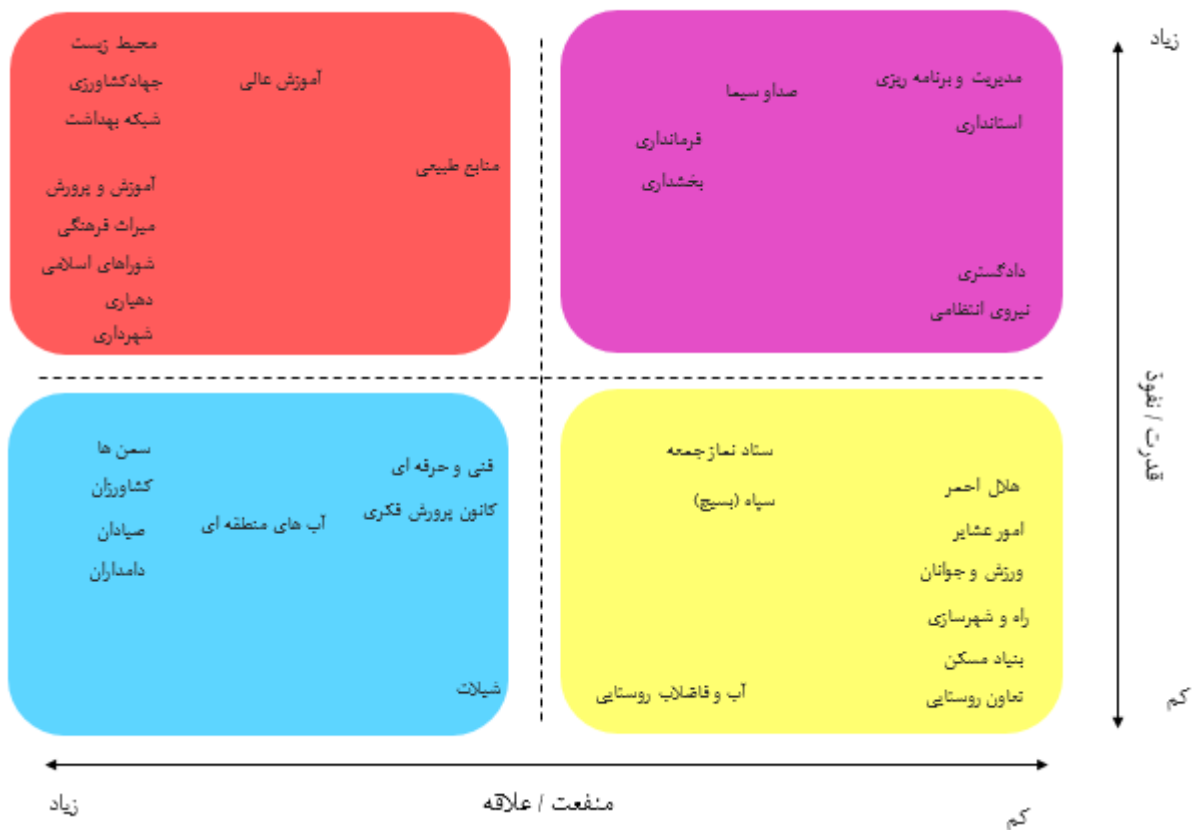
موانع در ارتباطات و مشارکت با p&c	منفعت علاقه	قدرت/ نفوذ	نقش ذینفعان	نوع رابطه با تالاب		ذینفعان و دست‌اندرکاران
				مسئولیت	بهره بردار	
کمبود منابع انسانی و اعتبارات کمبود تجهیزات و اعتبارات	کم	کم	اولیه	*		آب و فاضلاب روستایی
کمبود اعتبارات و نیروی انسانی	زیاد	زیاد	اولیه	*		مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها
کمبود نیرو و عدم پوشش کافی از منطقه	کم	زیاد	اولیه	*		صدا و سیما
نبود منابع تحصیلی	زیاد	زیاد	اولیه	*		آموزش و پرورش
کمبود مرتع-اعتبارات ناکافی-عدم آگاهی از ارزش‌ها و کارکردهای تالاب-عدم حمایت از سوی دستگاه‌های زیربُط-مشکلات اقتصادی و مشغله کاری-عدم اعتماد به دستگاه‌های دولتی-مشکلات فرهنگی-عدم آموزش	زیاد	زیاد	اولیه		*	نماینده دامداران-صیادان و کشاورزان
عدم آموزش و کمبود نیروی متخصص در محیط	زیاد	زیاد	اولیه	*		فنی حرفه‌ای
کمبود منابع مالی	کم	کم	اولیه	*		جمعیت هلال احمر
عدم همکاری نهادهای مسئول	زیاد	زیاد	اولیه		*	شرکت تعاونی دهیاران
مشارکت پایین مردم-کمبود اعتبارات و تجهیزات	زیاد	زیاد	اولیه	*		شبکه بهداشت و درمان
کمبود اعتبارات و نیروی انسانی	کم	زیاد	اولیه	*	*	بنیاد مسکن استان
کمبود اعتبارات آموزشی	کم	زیاد	اولیه	*		اداره امور عشایر
کمبود تجهیزات و نیروی انسانی	کم	کم	اولیه		*	اداره کل تعاون روستایی
	کم	کم	اولیه	*		کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان-مهدهای کودک
کمبود اعتبارات و اطلاعات	زیاد	کم	ثانویه	*		سمن‌ها
کمبود اعتبارات و عدم آموزش	زیاد	کم	ثانویه	*		مدیریت شیلات و امور آبزیان
کمبود اعتبارات و نیروی انسانی	کم	زیاد	ثانویه	*		اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری
عدم تأمین اعتبار	کم	زیاد	ثانویه	*		راه و شهرسازی
کمبود اعتبار	کم	زیاد	ثانویه	*		دادگستری (شورای حل اختلاف)
کمبود تجهیزات و نیروی انسانی	کم	زیاد	ثانویه	*		نیروی انتظامی و مراجع قضایی

ذینفعان و دست‌اندرکاران	نوع رابطه با تالاب		نقش ذینفعان	قدرت / نفوذ	منفعت / علاقه	موانع در ارتباطات و مشارکت با p&c
	مسئولیت	بهره بردار				
ستاد نماز جمعه و ائمه جماعت	*		ثانویه	زیاد	کم	
بسیج مستضعفان	*		ثانویه	زیاد	زیاد	
سپاه پاسداران استان	*		ثانویه	کم	زیاد	کمبود نیروی انسانی
اداره ورزش و جوانان	*		ثانویه	کم	کم	کمبود منابع انسانی و مالی

ماتریس تحلیل دست‌اندرکاران ترکیبی از دو فاکتور "علاقه" و "قدرت" است. قدرت، امکان اثرگذاری بر روند پروژه در مرحله تصمیم‌گیری یا اجرا است که می‌تواند مثبت یا منفی باشد. پس از تعیین ذینفعان تالاب، با استفاده از ماتریس قدرت و نفوذ و ذی‌نفعان اثرگذار و اثرپذیر نهایی تعیین می‌گردد. (شکل ۳)

شکل ۳: ماتریس قدرت و نفوذ ذی‌نفعان تالاب بین المللی چغاخور در خصوص سیپا

۲-۲- مشکلات و تهدیدات

در راستای شناخت وضع موجود تالاب درک مشکلات فعلی و تهدیدهایی که تالاب با آن رو به رو است ضروری است. این شناخت می‌تواند از یک سو ذهنیت حاضران درباره تالاب را ارتقا دهد و از طرفی در تعریف کارهایی که برای پروژه سیپا ضرورت دارد موثر باشد. به این منظور در ابتدای هر بحث تسهیلگران تفاوت میان مشکلات و تهدیدها را در جمع به بحث گذاشته سپس با استفاده از تکنیک بارش فکری فهرستی از مشکلات و تهدیدها درون گروه تهیه می‌شود. همچنین چه داخل گروه و چه زمان ارائه، درباره هر یک از موضوعات بحث و تبادل نظر می‌شود که با توجه به ۴ بخش اصلی سیپا

مشکلات در این چهار گروه ارتباطات و ظرفیت سازی، آموزش، توانمندسازی، مشارکت و آگاهی عمومی و آگاهی افزایشی طبقه بندی گردید.

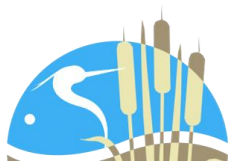
تصویر ۱: نحوه دسته بندی مشکلات تالاب با رویکرد سیپا

جدول ۱۰: تقسیم بندی مشکلات تالاب بین المللی چغاور با رویکرد سیپا

ارتباطات	آموزش	مشارکت	آگاهی افزایشی
عدم تعدل دام و مرتع	زباله و پسماند در حاشیه تالاب و بالادست	عدم دفع بهداشتی فاضلاب در روستاها	عدم ارزش گذاری تالاب
نبود اطلاع رسانی از طریق رسانه ها	عدم دفع بهداشتی فاضلاب در روستاها	عدم مدیریت آب در حوزه	عدم آگاهی مسئولین
استفاده بی رویه از کود حیوانی	اضافه برداشت های چاه های مجاز و توسعه چاه های غیر مجاز	استفاده بیرویه از کود حیوانی در پایین دست	عدم آگاهی گردشگران
رشد بی رویه سکونتگاه های	عدم مدیریت آب در حوضه	تغییر اقلیم	ناکافی بودن آگاهی و اطلاعات حاشیه نشینان
بخشی نگری مسائل زیست محیطی	ورود پساب ها و روان آب های سطحی حاوی مواد آلاینده		برداشت بی رویه گونه ای گیاهی، دارویی و خوراکی
عدم وجود تعادل بین توسعه و مدیریت زیست محیطی	عدم آگاهی گردشگران		عدم تعدل دام و مرتع

ارتباطات	آموزش	مشارکت	آگاهی افزایی
واگذاری طرح‌های گردشگری و توریستی در حاشیه تالاب	ناکافی بودن آگاهی و اطلاعات حاشیه نشینان		استفاده بی‌رویه از کود حیوانی
اطلاع رسانی غیر شفاف توسط بخش‌های رسمی و غیر رسمی در خصوص مسائل مرتبط با تالاب	ورود گونه‌های غیر بومی		فرسایش و رسوب زایی در مسیر رودخانه و ورودی‌های تالاب
	برداشت بی‌رویه گونه‌ای گیاهی، دارویی و خوراکی		استفاده بی‌رویه از کود شیمیایی و حیوانی در بالادست
	شکار غیر مجاز پرندگان		عدم آگاهی کشاورزان از خطر ورود مواد شیمیایی
	عدم تعادل دام و مرتع		عدم آگاهی از مفاهیم محیط زیستی
	استفاده بی‌رویه از کود حیوانی		
	فرسایش و رسوب زایی در مسیر رودخانه و ورودی‌های تالاب		
	استفاده بی‌رویه از کود شیمیایی و حیوانی در بالادست		
	عدم آگاهی کشاورزان از خطر ورود مواد شیمیایی		
	کشت محصولات پر آب در بالادست		
	عدم آگاهی در خصوص ...		
	عدم سازگاری با تغییر اقلیم		
	نبود کارگاه‌های آموزشی جهت جوامع محلی		
	تغییر اقلیم		
	انتقال بیماری‌های واگیردار		
	صید غیرمجاز ماهی در تالاب		

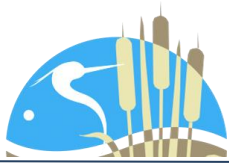

۲-۱-۲- تحلیل مشکلات تالاب به شیوه درختی:

یکی از ابزارهای تحلیل و طبقه‌بندی مشکلات، ترسیم نمودار درختی است. این ابزار روابط علت و معلولی و همچنین سلسله مراتبی فاکتورها را نشان می‌دهد. ترسیم درخت مشکلات کمک می‌کند که مشکلات اصلی و عمده شناسایی شده و بر آنها تمرکز شود. همچنین به شفاف شدن وضعیت و ایجاد درک مشترک از مشکلات تالاب در ذینفعان کمک می‌نماید. در این روش مشکل اصلی به عنوان تنه درخت، علت‌ها به شکل ریشه و تأثیرات به شکل ساقه‌های درخت ترسیم می‌گردند. در این شیوه سلسله مراتبی، علل مستقیم مشکل اصلی در اولین ردیف زیرین قرار می‌گیرد و دلایل فرعی به ترتیب مراتب در سطوح پایین‌تر قرار دارند. همچنین اثرات اصلی در نخستین ردیف بالا و آثار فرعی‌تر در سطوح بالاتر نسبت به موضوع اصلی قرار دارند و در نهایت لازم است تا ارتباط بین علل، مشکل اصلی و اثرات توسط فلش‌های از پایین به بالا مشخص گردد.

شکل ۴: شمایی از روش تحلیل و طبقه‌بندی با روش درخت مشکلات

• درخت مشکلات عدم وجود ارتباطات و ظرفیت سازی

مشکلات بخش عدم وجود ارتباطات و ظرفیت سازی تحلیل شد و با استفاده از تکنیک ترسیم درخت مشکلات ترسیم گردید. از آنجای که ارتباطات به معنای در میان گذاشتن و تقسیم کردن است و در واقع فرآیندی است که در آن هم فرستنده‌ی پیام و هم گیرنده‌ی آن منفعل نباشند تعریف می‌شود بنابراین سعی شد مشکلات که در قسمت قبل تقسیم بندی شده بود در ریشه قرار گیرند و سپس پیامدهای که ناشی از عدم ارتباطات است در قسمت فوقانی درخت آورده شود. در نهایت درخت مشکلات مسائل عدم ارتباطات بر اساس شکل ۵ ترسیم شد.

• درخت مشکلات عدم وجود آموزش و توانمندسازی

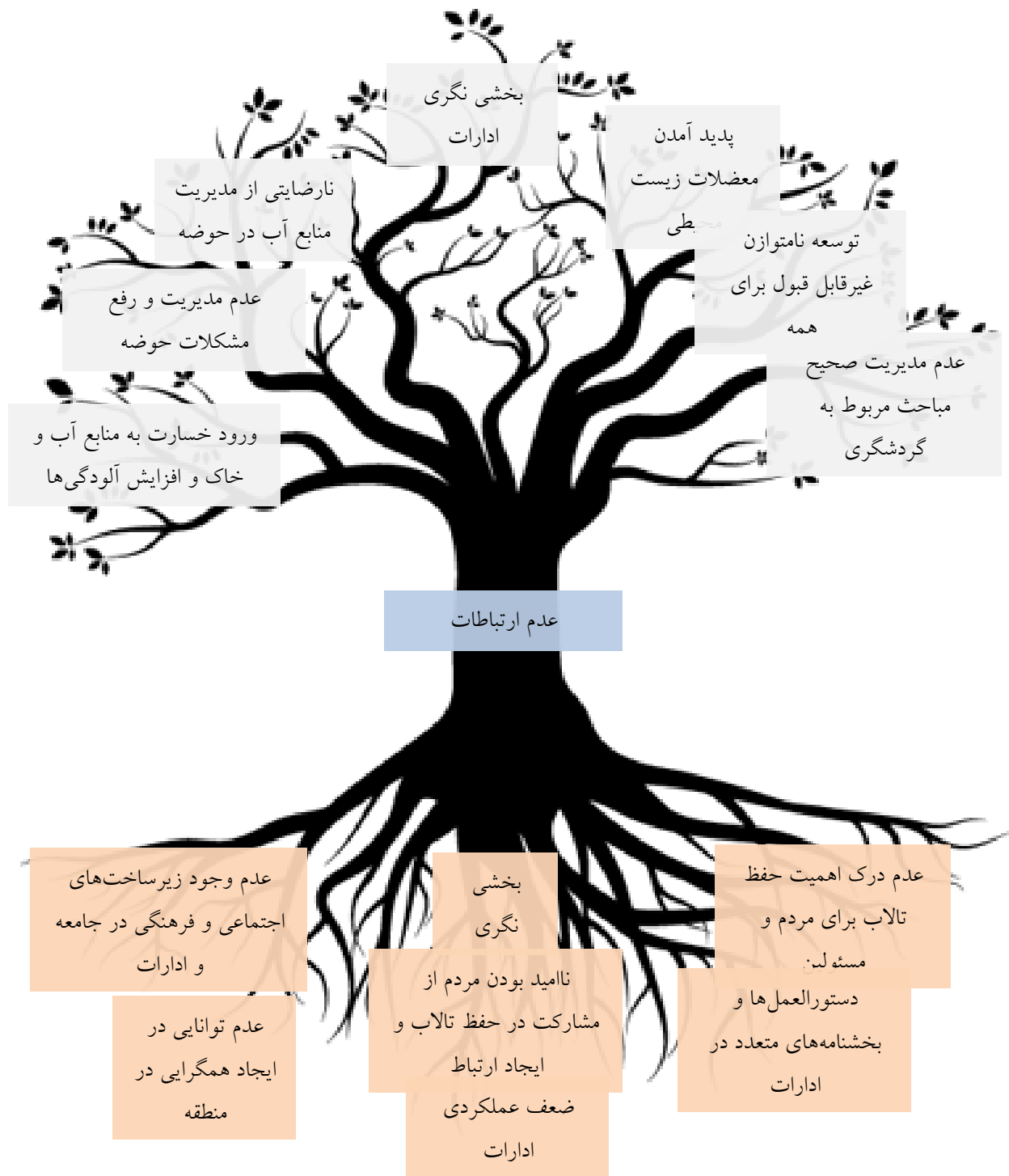
مشکلات بخش عدم وجود آموزش و توانمند سازی تحلیل و با استفاده از تکنیک ترسیم درخت مشکلات ترسیم شد. از آنجای که آموزش به معنای فرایندی است که مردم را مطلع می‌کند، به آنها انگیزه می‌دهد، و توانمندشان می‌کند تا بتوانند پشتیبان حفاظت از تالاب باشند، نه فقط از راه ایجاد تغییرات در شیوهی عمل افراد، نهادها، تجارت و حکومت‌ها، بلکه با تغییر دادن سبک زندگی آموزش می‌تواند همراه باشد. بنابراین سعی شد مشکلات که در قسمت قبل جزء تقسیم بندی ناشی از نبود آموزش بوده در ریشه قرار گیرند و سپس پیامدهای که ناشی از عدم آموزش و توانمندسازی بودند در قسمت فوقانی درخت آورده شود. در نهایت درخت مشکلات مسائل عدم آموزش و توانمندسازی بر اساس شکل ۶ ترسیم گردید.

• درخت مشکلات عدم وجود مشارکت و آگاهی عمومی

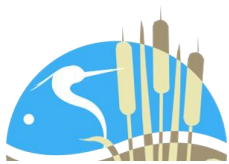
مشکلات بخش عدم وجود مشارکت و آگاهی عمومی تحلیل و با استفاده از تکنیک ترسیم درخت مشکلات ترسیم شد. از آنجای که مشارکت به معنای درگیر کردن فعال دست‌اندرکاران / ذینفعان در گسترش، اجرا و ارزشیابی راهبردها و اقدام‌هایی برای بهره‌برداری خردمندانه از تالاب‌ها تعریف می‌شود سعی شد مشکلات در ریشه و سپس پیامدهای که ناشی از عدم مشارکت و آگاهی عمومی هستند در قسمت فوقانی درخت آورده شوند. در نهایت درخت مشکلات مسائل عدم مشارکت و آگاهی عمومی بر اساس شکل ۷ ترسیم شد.

• درخت مشکلات عدم وجود آگاهی افزایشی

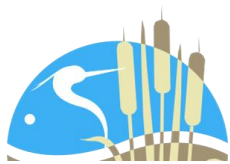
مشکلات بخش عدم وجود آگاهی افزایشی تحلیل و با استفاده از تکنیک ترسیم درخت مشکلات ترسیم شد. از آنجای که آگاهی افزایشی به معنای موضوع‌های مرتبط با تالاب‌ها را به افراد و گروه‌های اصلی که قدرت تاثیرگذاری بر نتایج را دارند، عرضه می‌کند و توجه‌شان را جلب می‌کند. بنابراین سعی شد مشکلات در ریشه و پیامدهای که ناشی از عدم آگاهی افزایشی در قسمت فوقانی درخت مشخص شوند. در نهایت درخت مشکلات مسائل عدم آگاهی افزایشی بر اساس شکل ۸ ترسیم شد.

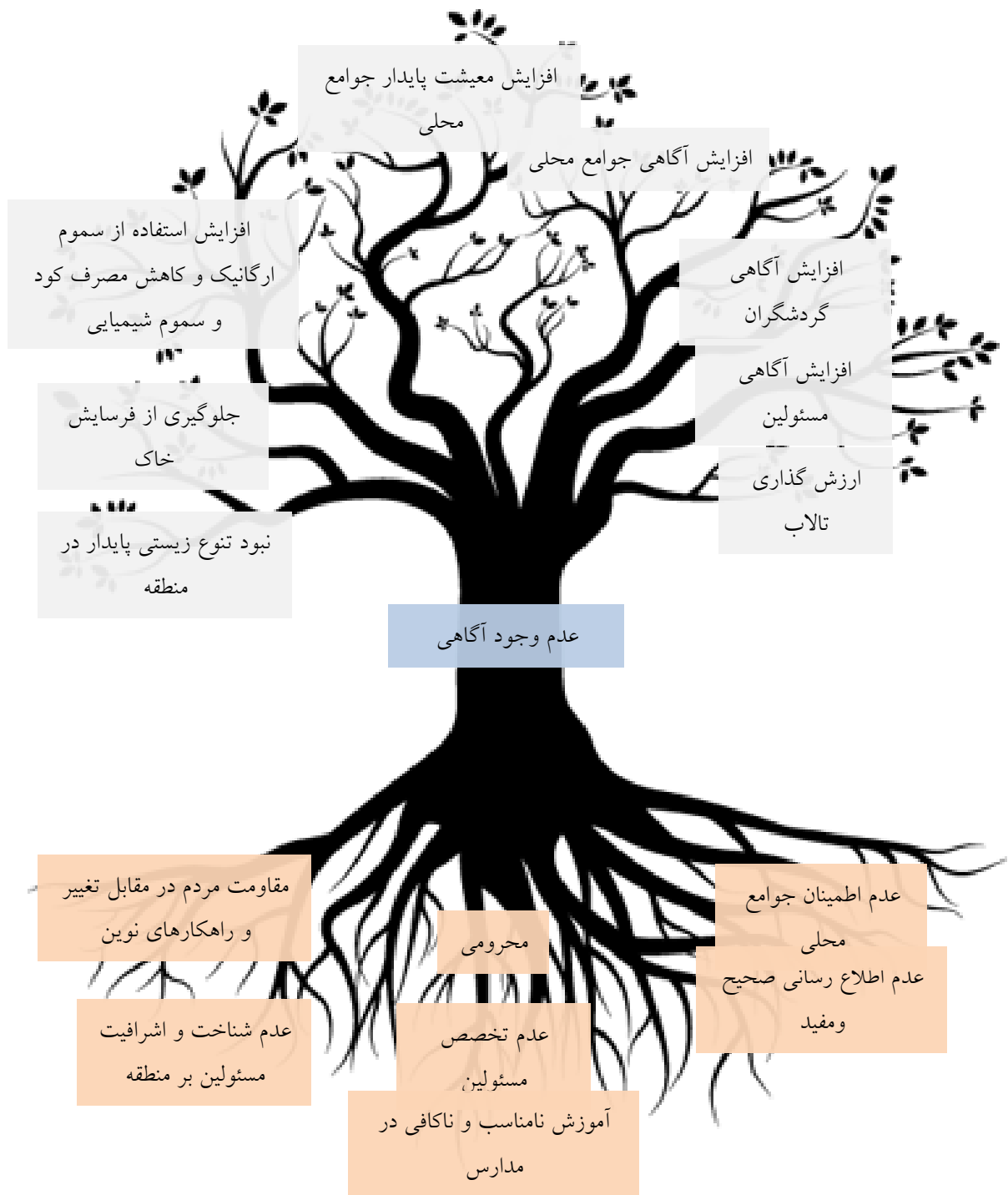
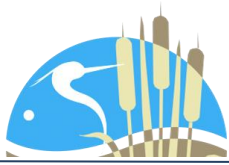
شکل ۵: درخت مشکلات عدم ارتباطات

شکل ۶: درخت مشکلات عدم آموزش

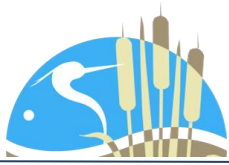
شکل ۷: درخت مشکلات عدم مشارکت و آگاهی عمومی

شکل ۸: درخت مشکلات عدم آگاهی افزایی

۳-۲- تعریف و تعیین چشم‌انداز و تبیین هدف اصلی

چشم‌انداز:

چشم‌انداز، تصویر مشترک ذینفعان از آینده تالاب در شرایط ایده‌آل است تا در آرزوی ذینفعان آینده تالاب بدان صورت رقم بخورد و نقشه راه برای برنامه سیپا و به منظور حرکت به سمت و سوی آن خواهد بود

هدف اصلی یا نهایی:

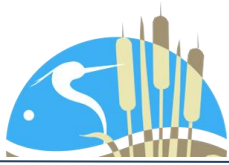
هدف نهایی تغییراتی است که برای رسیدن به چشم‌انداز انجام آنها ضروری است. هدف نهایی قابلیت اجرایی دارد و به طور دقیق‌تر مسیر حرکت به سمت چشم‌انداز را روشن می‌کند.

چشم‌انداز

تالاب بین المللی چغاخور در ۱۰ سال آینده اکوسیستمی پویاست که با مشارکت کلیه ذینفعان آگاه به توسعه پایدار در حوضه رسیده است.

هدف اصلی

جلب مشارکت و ایجاد ارتباطات بین ذینفعان از طریق افزایش آگاهی و آموزش‌های موثر در جهت حفظ تالاب بین‌المللی چغاخور

بخش سوم: اهداف راهبردی و اقدامات

هدف کلی متشکل از چند هدف جزئی است که پروژه در مسیر آن حرکت خواهد کرد. در ادامه راه اهداف اختصاصی تعیین می‌گردد که از ویژگی‌ها آن عینی، ملموس و شفاف بودن است. این اهداف زمان کمتری برای دستیابی نسبت به هدف کلی نیاز دارد، قابل دفاع‌تر است و قابلیت اصلاح دارد. اهداف اختصاصی در دو بازه زمانی بلندمدت (۲۰ ساله) و کوتاه‌مدت (۵ ساله) تعیین می‌گردد. ویژگی‌های بارز این اهداف که در تدوین آن‌ها بایستی لحاظ گردد با نام اختصاری SMART شناخته شده است که ترکیبی از صفات زیر است:

✓ مشخص - Specific

✓ قابل اندازه‌گیری - Measurable

✓ دست‌یافتنی - Achievable

✓ مرتبط - Relevant و واقعی - Realistic

✓ در چهارچوب زمانی - Time bound

فعالیت‌ها یا اقدامات گام‌های رسیدن به اهداف اختصاصی هستند و نشان می‌دهند که اهداف چگونه به دست خواهند آمد. هر فعالیت باید بهینه، مؤثر و قابل اجرا توجیه‌پذیر باشد، به نحوی که بتواند رسیدن به اهداف را تضمین نماید. براساس مباحث صورت گرفته بین کارشناسان و دسته‌بندی انجام شده از مشکلات و تهدیدات تالاب در زمینه سیپا (CEPA) چهار هدف راهبردی به شرح زیر ارائه شد:

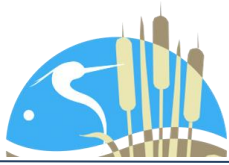
۱: هدف راهبردی اول: ایجاد ارتباطات

۲: هدف راهبردی دوم: آموزش و توانمندسازی

۳: هدف راهبردی سوم: مشارکت و آگاهی عمومی

۴: هدف راهبردی چهارم: آگاهی‌افزایی

همچنین برای هر اقدام همزمان برنامه پایش نیز آورده شد. پایش به معنی جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات در مورد برنامه سیپا تالاب است. بررسی مستمر در مقاطع مختلف زمانی و آرایه گزارش کار به سیستم مدیریتی برای اطلاع از روند کار و اصلاحات

احتمالی برنامه سیپا از اهداف پایش می‌باشد. برنامه پایش به شناخت وضعیت تالاب، مشکلات و موانع، پیشرفت فعالیتها و پروژه‌ها کمک می‌کند. همچنین موارد مورد نیاز به بازنگری منابع و اهداف را مشخص می‌کند.

شاخصهایی که در برنامه پایش لحاظ می‌شوند بایستی:

✓ قابل فهم باشند

✓ واقعی باشند

✓ به اطلاعات خاصی که در دسترس گروه نیست وابسته نباشند

✓ قابل اندازه‌گیری باشند و اندازه‌گیری آنها در توان گروه باشد

بصورت کمی و کیفی لحاظ شوند (شاخص‌های کیفی: معرف نوع تغییر و شاخص‌های کمی معرف میزان

تغییر)

برای هر شاخص موارد زیر بایستی تعیین گردد:

۱- مواردی که می‌بایست اندازه‌گیری شوند، ۲- روش‌های اندازه‌گیری، ۳- محل اندازه‌گیری، ۴- زمان اندازه‌گیری، ۶-

مسئول پایش، ۷- تجهیزات مورد نیاز.

همچنین در طراحی برنامه پایش بایستی مسئول گزارش دهی در هر بخش، تناوب گزارشات و محل ذخیره اطلاعات تعیین

گردد. همچنین محدودیتهای اجرایی و راهکارهای کاهش آنها و همینطور مکانسیم های تامین مالی لازم است که به طور

شفاف تعیین و تشریح شود.

جدول ۱۱: هدف راهبردی اول: ایجاد ارتباطات

هدف راهبردی	اقدام های اولویت دار	Cepa	ابزار	نهاد مسئول	نهاد همکار	شاخص پایش	مسئول پایش	زمان نمونه برداری	محل ذخیره
هدف بلندمدت (۲۰ ساله) ایجاد ارتباط منسجم بین کلیه ذینفعان	برقراری ارتباط بین محیط زیست و رسانه های جمعی به منظور معرفی اهمیت تالاب	C	فضای مجازی صدا و سیما	صدا و سیما و محیط زیست	برنامه بودجه، دانشگاه				
	همکاری بین بخشی با سایر ادارات از جمله: منابع طبیعی، امور آب، شیلات و گردشگری در خصوص بهره برداری از تالاب	C	جلسات و کارگروه ها	دبیرخانه تالاب ها	امور آب، منابع طبیعی و شیلات				
	کلیه بخشنامه ها، قوانین پایین دستی در سطح حوضه با مشارکت همه ذینفعان دولتی تدوین گردد	c	جلسات و تفاهم نامه ها	دبیرخانه تالاب ها	کلیه دستگاه ها				
هدف کوتاه مدت (۵ ساله) شناخت اهمیت تالاب توسط کلیه ذینفعان	ساخت برنامه های مستند در صدا و سیما	C&e	صدا و سیما	صدا و سیما	محیط زیست	سنجش میزان اثر بخشی برنامه	دبیرخانه	هر ساله	دبیرخانه تالاب ها
	طرح موضوعات مرتبط با حوضه در کارگروه حفظ تالاب های استان	C	دبیرخانه تالاب ها	دبیرخانه تالاب ها دبیرخانه کار گروه	کلیه دستگاه های کارگروه مرتبط	مصوبات کارگروه مرتبط با تالاب	دبیرخانه کارگروه	یکساله	
	تقویت نقش ngo ها به عنوان حلقه واسطه بین مردم و محیط زیست	C&p	آموزش و اعتبارات	Ngo ها	محیط زیست				

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی خنخور - اسفندماه ۱۳۹۹

هدف راهبردی	اقدام های اولویت دار	Cepa	ابزار	نهاد مسئول	نهاد همکار	شاخص پایش	مسئول پایش	زمان نمونه برداری	محل ذخیره
	شکل گیری کلیه اقدامات دستگاه ها در حوضه پس از مشورت با ذینفعان و بر اساس برنامه مدیریت جامع تالاب	C&p	کارگاه های مشورتی و کاگروه حفظ تالاب ها	دبیرخانه	کلیه دستگاه ها				
	برگزاری مسابقات متنوع درون حوضه به منظور تقویت ارتباطات بین ذینفعان	C	مسابقات و بازی های محلی	دبیرخانه	ورزش و جوانان - دهیاری ها				
	برگزاری کارگاه ای آموزشی برای ادارات و مردم	E	کارگروه ها و محتویات آموزشی (بروشور و ...)	محیط زیست، منابع طبیعی، جهاد کشاورزی، برنامه و بودجه	دانشگاه، آموزش و پرورش - کانون پرورش فکری				
	ارزش گذاری اقتصادی تالاب	A	پژوهش و مطالعه	برنامه و بودجه - محیط زیست	دانشگاه و مرکز تحقیقات				
	ارائه آموزش در خصوص اهمیت تالاب به تصمیم گیران و تصمیم سازان	E	Ngo ها و متخصصین محیط زیست	Ngo ها، دبیرخانه تالاب ها	منابع طبیعی - جهاد کشاورزی - دانشگاه - آموزش و پرورش				
	برگزاری آزمون های مجازی برای کارمندان و ادارات در خصوص محیط زیست	a	فضای مجازی	فنی و حرفه ای - محیط زیست - آموزش و پرورش	محیط زیست - منابع طبیعی - جهاد کشاورزی	اولویت بندی امتیازات	دستگاه برگزار کننده	یکساله	

جدول ۱۲: هدف راهبردی دوم: آموزش و توانمندسازی

هدف راهبردی	اقدام های اولویت دار	CEPA	ابزار	نهاد مسئول	نهاد همکار	شاخص پایش	مسئول پایش	زمان نمونه برداری	محل ذخیره
هدف کوتاه مدت (۵ ساله) تربیت آموزشگر متخصص در کلیه ارگان های دولتی و غیردولتی و تدوین منابع جهت آموزش مفاهیم محیط زیستی	تهیه منابع کاربردی آموزشی	E	کتاب، cd، بلیورد، فیلم، انیمیشن، عکس، بروشور، پمفلت و ...	محیط زیست، استانداری، شهرداری		تعداد منابع و آمار- گزارش ها	محیط زیست با همکاری دانشگاه ها، آموزش و پرورش و ...	یکساله	دبیرخانه cepa
	برگزاری دوره های تخصصی آموزشی	E		سازمان مدیریت و برنامه ریزی، دهیاری		دوره ها و ...			
	استفاده از آموزشگران و تسهیلگران متبحر در آموزش	E		فرمانداری، فنی و حرفه ای، آب		فرم های ارزشیابی			
	ظرفیت سازی مدیران ارگان های دولتی	E		آموزش و پرورش، ترویج جهاد		نظرسنجی			
	بکارگیری هنرمندان و چهره های شاخص در انتقال مفاهیم	E		ارشاد و فرهنگ اسلامی، میراث فرهنگی، صدا و سیما، منابع طبیعی و ...		هزینه ها			
	تخصیص منابع مالی آموزشی به ارگان ها	E	بودجه لازم تخصیص اعتبار	سازمان مدیریت و برنامه ریزی استانداری		تغییر رفتار و آگاهی			
	تهیه منابع آموزشی متناسب با مخاطبان مختلف (کودکان، مدیران، بهره برداران و ...)	E							
هدف بلندمدت ۲۰ ساله									

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی خاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

هدف راهبردی	اقدام های اولویت دار	CEPA	ابزار	نهاد مسئول	نهاد همکار	شاخص پایش	مسئول پایش	زمان نمونه برداری	محل ذخیره
ارائه آموزش های موثر و به روز و مستمر	استفاده از تکنولوژی های نوین در آموزش نظیر شبکه های اجتماعی، وب سایت، اپلیکیشن موبایل و ...	E	تسهیل صدور مجوز های لازم	محیط زیست	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ارشاد و فرهنگ اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، فناوری اطلاعات و ارتباطات فرمانداری و استانداری آموزش پرورش میراث فرهنگی صدا و سیما				
	تشکیل ngo های آموزشی و حمایت دولتی از شبکه های مردم نهاد	E							
	استفاده از رسانه ملی برای آموزش برگزاری جشنواره ها و نمایشگاههای تخصصی	E	تخصیص اعتبارات لازم پوشش شبکه						

جدول ۱۳: هدف راهبردی سوم: مشارکت و آگاهی عمومی

هدف راهبردی	اقدام های اولویت دار	CEPA	ابزار	نهاد مسئول	نهاد همکار	شاخص پایش	مسئول پایش	زمان نمونه برداری	محل ذخیره
هدف راهبردی بلند مدت (۲۰ ساله) جلب مشارکت عمومی	تدوین تفاهم نامه و منشور اخلاقی پیرامون مشارکت	P	کمیته ها و گروه ها نیروی انسانی منابع مالی	وزارت کشور در تمام سطوح	کلیه دستگاه های اجرایی عضو گروه های مردمی	تعداد تفاهم نامه و منشور اخلاقی	مسئول پایش: محیط زیست مسئول ارزیابی: ارزیاب بی طرف (ترجیحا بین المللی)	کوتاه مدت: سالیانه	محیط زیست
	تشکیل کمیته ها و گروه های کاری	P				تعداد گروه ها و کمیته ها			
	شفاف سازی فعالیت ها و مستندسازی کلیه مراحل	P	رسانه کمیته ها و گروه ها آرشیو اطلاعات قبلی	وزارت کشور در تمام سطوح		درصد فعالیت های شفاف سازی شده			
	تعریف، پیشنهاد و تصویب پروژه های اشتغال معیشتی متناسب با توسعه پایدار	P	دستگاه های مختلف برحسب مورد	تعداد پروژه ها و پیشرفت فیزیکی					
	آموزش و توانمندسازی و ظرفیت سازی جوامع محلی پیرامون مشارکت	P	کمیته ها و گروه ها	اداره کار محیط زیست		تعداد پروژه ها و پیشرفت فیزیکی			
انسجام سازمانی	بررسی قوانین و دستورالعمل های موجود توسط گروه ها و کمیته ها و ارائه پیشنهادات اصلاحی	E	گروه ها و کمیته ها نمایندگان مجلس	وزارت کشور	نفر-ساعت	تعداد قوانین و ...		بلند مدت: ۵ ساله	
	آموزش و مستندسازی تجربیات و درس آموخته های قبلی	E	رسانه کمیته ها و گروه ها آرشیو اطلاعات قبلی	محیط زیست					

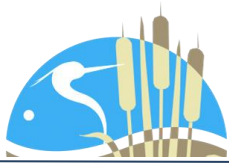
ءءول ۱۴: هءف راهبرءى چهارم: آگاهى افزاىى

مءل ءءیره	زمان نمونه برءارى	مسئول پاىش	شاخص پاىش	نهءاء همكار	نهءاء مسئؤل	ابزار	Cepa	اقدام هاى اولوئء ءار	هءف راهبرءى	
ءبىرءانه cepa	۶ ماه	مءىط زىست	نبازشنءى ارزشباىى	آموزش و پرورش بهزىستى	مءىط زىست	كارگاه		برءزارى كارگاه آموزشى ءهء مءىران و مرمبان مءارس روستاهائى اطراف تالاب	كوتاه مءء افزائش آگاهى مءىران و مرمبان مءارس	آگاهى بءشى ءانش آموزان
	۱ ساله		ارزشباىى	آموزش و پرورش شركء ارءباطاءء و زىرساءء	مءىط زىست	اىلىكشن		ءههه اىلىكشن تالاب چغاور	بلنء مءء افزائش آگاهى ءانش آموزان ءر ءهء ءفظ تالاب	
	۱ ساله		ءءءاء همبار	آموزش و پرورش	مءىط زىست	آموزش		انءءاب همبار تالاب		
	ءر طؤل سال		ءءءاء	كله ارگان ها		ءور ءرءشءرى		بازءىء از منطقه	كوتاه مءء شناءء مءىط هاى تالاب	آگاهى افزاىى مسئؤلبن
	ءر طؤل سال		ارزشباىى	كله ارگان ها		كارگاه ءسءورالعمى قوائبن		مءىرئء سبز	بلنءمءء انءام ءاءن فعالئء هاى سازمانى با اولوئء مءىط زىست	
	ءر طؤل سال		رونء ءءىبراء	كله ارگان ها		بازءىء مءءانى		شناءء مشكلاء	كوتاه مءء پىءىءرى مءالباء	

گزارش نهایی - سیاست‌آلاب بین‌المللی خاخور - اسفندماه ۱۳۹۹

	در طول سال		نظر سنجی ارزشیابی	کلیه ارگان‌ها		حضور بین مردم پیگیری نتیجه به ثمر رسیدن مشکلات		پیگیری حل مشکلات	بلندمدت ارتباط مستمر بین جوامع مردمی و مسئولین	اطمینان بخشی جوامع محلی
	در طول سال		نظر سنجی ارزشیابی	بانک‌ها بیمه چهار کشاورزی دامپزشکی		بیمه وام		تعهد نسبت به روند تغییرات		
	۱ ساله		تعداد تابلئ نصب شده	Ngo میراث فرهنگی		تابلو بنر		نصب تابلوهای اطلاع رسانی در اطراف تالاب	کوتاه مدت شناساندن محیط تالاب به ذینفعان	اطلاع رسانی عمومی
	در طول سال		ارزشیابی	شرکت ارتباطات و زیرساخت صدا و سیما		پلیکیشن		تهیه اپلیکیشن	بلندمدت استمرار برنامه اطلاع رسانی عمومی	

بخش چهارم: تحلیل پرسشنامه جوامع محلی (اهالی، مسئولین و معلمان)

با توجه به آنکه هدف از تدوین برنامه سیپا افزایش آگاهی ذی نفعان و دست‌اندرکاران تالابی می‌باشد و باید ۴ اقدام اولویت دار به مرحله اجرا برسد بنابراین لازم است میزان آگاهی جوامع محلی و دست‌اندرکاران از وضعیت تالاب و مسائل مربوط به سیپا و... سنجیده شود بنابراین در این راستا پرسش‌نامه‌های در سه جامعه اهالی، مسئولین و معلمان منطقه تهیه و تنظیم شد و با مراجعه به منطقه پرسشنامه‌ها تکمیل گردید.

پرسشنامه به منظور بررسی وضعیت کلی شغل، سن، سطح سواد و همچنین سطح آگاهی افراد از مباحث مربوط به تالابها و محیط زیست در اختیار جوامع محلی به عنوان ذی نفعان محلی قرار گرفت. جمعیتی که در روستاهای حاشیه تالاب بین المللی چغاور مورد پرسش قرار گرفتند ۸۸ نفر از اهالی روستاهای آورگان، سیبک، خانی آباد، متوئی، ساکی آباد، سیف آباد بودند. این تعداد شامل ۴۶ زن و ۴۲ مرد بود که تقریباً نسبت مساوری جنسیتی رعایت شده است. خلاصه وضعیت نیازسنجی جامعه محلی تالاب بین المللی چغاور برای برنامه سیپا براساس جدول ۱۵ ارائه شده است.

تعداد مسئولین محلی که مورد پرسش قرار گرفتند ۸ نفر بودند که یک دهم تعداد اهالی پرسش شونده بود. از میان مسئولین پرسش شده ۴ نفر از کادر درمانی مرکز بهداشت، یک نفر از هلال احمر، یک نفر از نیروی انتظامی و دو نفر دهیار بودند. خلاصه وضعیت نیازسنجی مسئولین تالاب بین المللی چغاور برای برنامه سیپا براساس جدول ۱۶ ارائه شده است. تعداد ۲۵ پرسشنامه از معلمان روستاهای حاشیه تالاب تهیه شد که از این تعداد ۱۵ نفر زن و ۱۰ نفر مرد بودند. خلاصه وضعیت نیازسنجی معلمان تالاب بین المللی چغاور برای برنامه سیپا براساس جدول ۱۷ ارائه شده است.

جدول ۱۵: خلاصه وضعیت نیاز سنجی جامعه محلی تالاب بین المللی چغاخور برای برنامه سیپا

اهداف	شاخصها و شیوه سنجش	ارزیابی
سنجش میزان توجه و آگاهی جامعه محلی درباره محیط زیست و ارزشها و تهدیدات تالاب چغاخور	آگاهی از پیامدهای تغییرات کاربری و اهمیت پوشش گیاهی آب، جانوران، مدیریت پسماند، آلاینده ها مهار آتش، تاثیرات گردشگران	آگاهی کم / نیازمند آموزش آگاهی متوسط / خودشان طالب آموزش هستند. با توجه به وجود آتش نشانی در اولویت نیست آگاهی خوب/ نیازمند مدیریت
سنجش اقدامات عملی و رفتارهای دوست دار محیط زیست در جامعه محلی	تفکیک زباله، کاهش مصرف پلاستیک، کاهش تولید زباله، فعالیت در جهت حفاظت از تالاب	آگاهی متوسط / نیاز به آموزش دارند آگاهی محدود / نیازمند به آموزش
سنجش سطح مهارت های حرفه ای	گذراندن آموزش حرفه ای، علاقه به آموزش دیدن در حرفه و مهارتی،	سطح مهارت های حرفه ای خوب است ولی جامعه محلی آموزش حرفه ای بیشتری را مطالبه می کند
سنجش پتانسیلهای مشارکت و کار گروهی در جامعه محلی	فعالیت های گروهی متداول، وجود راهبر در جامعه محلی، جایگاهی که افراد برای تاثیرگذاری خود و سایر ذینفعان بر مدیریت تالاب قائل هستند	فعالیت گروهی بیشتر در مراسم مذهبی هست و بیشتر مسئولین محلی و ریش سفیدان را به عنوان راهبر می شناسند . جامعه محلی در تعیین بیشترین نقش در حفظ و نگهداری گزینه نقش برابر همه ذینفعان و نقش مردم محلی را انتخاب کردند که در این زمینه بر اهمیت نقش خود آگاه هستند ولی اقدام عملی کمی انجام داده اند
شناسایی ابزار آموزشی و رسانه تاثیر گذار	نوع رسانه و ابزار مقبول	صدا و سیما و مسجد و پس از آن شبکه های مجازی از مطلوب ترین رسانه ها هستند

جدول ۱۶: خلاصه وضعیت نیاز سنجی مسئولین تالاب بین المللی چغاخور برای برنامه سیپا

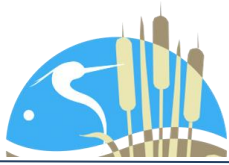
اهداف	شاخصها و شیوه سنجش	ارزیابی
سنجش میزان توجه و آگاهی مسئولین درباره محیط زیست و ارزشها و تهدیدات تالاب چغاخور	آگاهی از تغییرات کاربری، آب، جانوران، مدیریت پسماند، آلاینده ها، مهار آتش، تاثیرات گردشگران میزان آگاهی از برنامه مدیریت یکپارچه تالاب دوره های گذرانده شده در خصوص محیط زیست، توسعه پایدار و مشارکت	در مورد فواید تالاب و تهدیدات مطلع هستند، برای اثرات تغییرات کاربری نیاز به آموزش دارند
سنجش میزان توجه و آگاهی مردم محلی درباره محیط زیست و ارزشها و تهدیدات تالاب بین المللی چغاخور (از دید مسئولین)	میزان توسعه مشاغل نو، دسترسی مردم به آموزش حرفه ای	آگاهی متوسط / نیاز به آموزش دارند دسترسی مردم به آموزش کم است به ارتباطات احتیاج است
سنجش اقدامات فردی مسئولین و رفتارهای دوست دار محیط زیست	تفکیک زباله، کاهش مصرف پلاستیک، کاهش تولید زباله، فعالیت در جهت حفاظت از تالاب	آگاهی متوسط / نیاز به آموزش دارند
سنجش پتانسیلهای مشارکت و کار گروهی در مسئولین	جایگاهی که مسئولین برای تاثیرگذاری خود و سایر ذینفعان بر مدیریت تالاب قائل هستند	آگاه هستند و اقدام عملی انجام داده اند.
شناسایی ابزار آموزشی و رسانه تاثیرگذار	نوع رسانه و ابزار مقبول	صدا و سیما

جدول ۱۷: خلاصه وضعیت نیاز سنجی معلمان تالاب بین المللی چغاخور برای برنامه سیپا

اهداف	شاخصها و شیوه سنجش	ارزیابی
-------	--------------------	---------

س‌ن‌ج‌ش میزان آ‌گ‌ا‌ه‌ی م‌ع‌ل‌م‌ان در باره محیط زیست و ارزش‌ها و تهدیدات تالاب چ‌غ‌ا‌خ‌ور	آ‌گ‌ا‌ه‌ی از موضوعات پوشش گیاهی، آب، جانوران، مدیریت پسماند، آلاینده‌ها، مهار آتش آ‌گ‌ا‌ه‌ی از شیوه‌های نوین آموزشی آ‌گ‌ا‌ه‌ی از مفهوم توسعه پایدار دوره‌های گذرانده شده در خصوص محیط زیست، توسعه پایدار و مشارکت	غالباً دوره آموزشی ندیده اند. ولی نسبت به ارزش‌ها و فواید اکوسیستم کاملاً آ‌گ‌ا‌ه هستند. در زمینه تهدیدات تالاب اطلاع دارند ولی می‌توان آموزش‌های تکمیلی ارائه داد.
س‌ن‌ج‌ش میزان آ‌گ‌ا‌ه‌ی م‌ع‌ل‌م‌ان از شیوه‌های نوین آموزشی و مشارکت و عمل به آنها	دوره‌های گذرانده شده در خصوص شیوه‌های نوین آموزشی، تجربه استفاده از شیوه‌های نوین	برای توسعه پایدار، مشارکت و راهبری و آموزش‌های نوین نیاز به آموزش دارند.
س‌ن‌ج‌ش اقدامات فردی م‌ع‌ل‌م‌ان و رفتارهای دوست دار محیط زیست	تفکیک زباله، کاهش مصرف پلاستیک، کاهش تولید زباله، استفاده کمتر از مواد سفید کننده و جرم زدا، فعالیت در جهت حفاظت از تالاب	در زمینه کاهش مصرف پلاستیک نیاز به آموزش دارند و در باقی موارد رفتار دوستدار محیط زیست دارند
شناسایی ابزار آموزشی و رسانه تاثیرگذار برای م‌ع‌ل‌م‌ان و دانش آموزان	نوع رسانه و ابزار مقبول	رسانه مورد توجه م‌ع‌ل‌م‌ان، صدا و سیما و روزنامه و مجله و برای دانش آموزان، صدا و سیما و کتاب ابزارها: شیوه‌های بصری و کار گروهی و بازی، بازدید

نتایج جداول ۱۵ تا ۱۷ در خصوص سنجش میزان آگاهی اهالی (جوامع محلی، مسئولین و معلمان) درباره محیط زیست و ارزش‌ها و تهدیدات تالاب بین المللی چغاخور می‌توان به این نتیجه رسید که در حالت کلی میزان آگاهی عمومی منطقه از ارزش‌ها و تهدیدات تالاب کم می‌باشد. شد بنابراین قبل از هرچیز باید هدفی که بتواند میزان آگاهی عمومی منطقه را در این زمینه افزایش دهد به عنوان اقدام اولویت دار اول باید انتخاب گردد.

□ تهیه منابع آموزشی متناسب با مخاطبان مختلف (کودکان، مدیران، بهره برداران و ...)، هفتمین اقدام هدف راهبردی دوم: آموزش و توانمندسازی است که با مسوولیت اداره کل محیط زیست استان و همکاری دستگاه‌های دولتی و خصوصی همچون کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ارشاد و فرهنگ اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرمانداری و استانداری، آموزش و پرورش، میراث فرهنگی، صدا و سیما می‌تواند محقق گردد.

جدول ۱۸ شرح جزئیات اجرای نمودن تهیه منابع آموزشی متناسب با مخاطبان مختلف (کودکان، مدیران، بهره برداران و ...)، را به تفکیک هر یک از گروه‌های سنی ارائه نموده است.

با توجه به صورتجلسه ۱۳۹۹/۹/۱ مقرر گردید ساخت و اهدا عروسک‌های حیوانات تالابی با نمد و پارچه برای کودکان سنین ۵ تا ۶ سال که کودکان پیش دبستانی را شامل می‌شود به کمک برنامه شاد انجام شود.

در این راستا اقدامات به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- تهیه کلیپ ساخت عروسک جانور تالابی (به عنوان نمونه ماهی گورخری، به عنوان آندمیک تالاب) توسط مشاور
- ۲- انجام مکاتبات لازم اداره کل محیط زیست استان با آموزش و پرورش منطقه تالاب بین المللی چغاخور جهت ارسال کلیپ تولید شده به مراکز پیش دبستانی منطقه
- ۳- پخش کلیپ برای بچه‌ها توسط مربیان و درخواست تهیه عروسک
- ۴- دریافت عکس و فیلم عروسک‌های تهیه شده و نظر بچه‌ها در خصوص عروسک تهیه شده

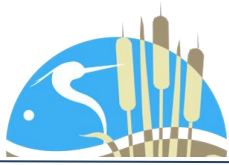
جدول ۱۸: شرح جزئیات تهیه منابع آموزشی متناسب با مخاطبان مختلف (کودکان، مدیران، بهره برداران و ...)

شرح جزئیات	گروه های هدف	شاخص	نتیجه مورد انتظار	نهاد مسئول	نهاد همکار	زمان
ساخت و اهدا عروسکهای حیوانات تالابی با نمذ و پارچه	کودکان (پیش دبستانی و دوره اول دبستان) مادران	تعداد حیوانات معرفی شده تعداد عروسکهای ساخته شده	جلب توجه کودکان جامعه محلی به حیوانات تالابی جلب توجه زنان جامعه محلی به تهیه عروسک	اداره کل محیط زیست	فنی و حرفه ای استان دهیاری ها	یک بار در کل اجرای برنامه
تهیه محتوا برای دانش آموزان در خصوص اهمیت تالاب و مشارکت (ارائه در نرم افزار شاد)	کودکان (دانش آموزان دوره دوم دبستان)	تعداد ساعت محتوای ارائه شده تعداد دانش آموزان تحت پوشش	افزایش آگاهی کودکان نسبت به اهمیت تالاب	اداره کل محیط زیست	اداره کل آموزش و پرورش	دو بار در کل اجرای برنامه
اینفوگرافی از اکوسیستم تالاب بین المللی چغاخور و آسیبها (با محوریت آلاینده ها و پسماند)	کودکان بزرگسالان	تعداد بسته محتوای ساخته شده تعداد نشر	جلب توجه کودکان جامعه محلی به حیوانات تالابی	اداره کل محیط زیست	موسسات تصویر سازی	دو بار در طول اجرای برنامه
وبینار درباره وضعیت تالابهای استان، پیشرفت برنامه مدیریت و سیپا و تجارب سایر تالابها	مدیران و کارکنان ادارات ذینفع	مجموع ساعات برگزاری وبینار تعداد افراد شرکت کننده تعداد ادارات مشارکت کننده	افزایش آگاهی مدیران و کارکنان	اداره کل محیط زیست	بخش آموزش مدیریت و برنامه ریزی استان دانشگاه شهرکرد طرح حفاظت از تالابهای ایران	یکبار در سال
جلسات حضوری ارتباط مشاغل محلی با بهره برداری تالاب و ارائه مثالهایی از تجارب سایر تالابها	بهره برداران محلی	تعداد جلسات تعداد افراد شرکت کننده	افزایش مشارکت جامعه محلی	اداره کل محیط زیست	دهیاری ها و شوراهای سمنها	دو بار در طول اجرای برنامه
جلسات حضوری و گفتگوی گروهی برای پیدا کردن راه های ارتباط جامعه محلی با بازار جهت توسعه مشاغل خانگی و سازگار	بهره برداران محلی	تعداد جلسات تعداد افراد شرکت کننده	افزایش مشارکت جامعه محلی	اداره کل محیط زیست	دهیاری ها و شوراهای دفتر ترویج جهاد کشاورزی	سه بار در طول اجرای برنامه

گزارش نهایی - سیپ تالاب بین المللی چغاقور - اسفندماه ۱۳۹۹

شرح جزئیات	گروه های هدف	شاخص	نتیجه مورد انتظار	نهاد مسئول	نهاد همکار	زمان
					سمنها	
تهیه صفحه اینستاگرامی برای تالاب بین المللی چغاقور و فعالیتهای جامعه محلی	جامعه محلی و بهره برداران			روابط عمومی اداره محیط زیست و دبیرخانه تالابها	دهیاری ها و شوراها سمنها	در طول دوره

اقدام اولویت دار دوم که براساس نتایج حاصله از تهیه پرسش‌نامه ها با همفکری تیم مشاور و کارشناسان دبیرخانه تالابی مشخص شد ششمین اقدام اولویت دار هدف راهبردی اول: ایجاد ارتباطات، تقویت نقش NGO ها به عنوان حلقه واسطه بین مردم و محیط زیست می‌باشد، زیرا عموماً سمن‌های زیست محیطی جز ذی‌نفعانی هستند که با توجه به میزان علاقه و نفوذ زیادی که دارند می‌تواند به خوبی حلقه ارتباطی بین اداره کل محیط زیست و جوامع محلی و گردشگران منطقه باشند. جدول ۱۹ شرح جزئیات اجرای نمودن تقویت نقش NGO ها به عنوان حلقه واسطه بین مردم و محیط زیست را ارائه نموده است.

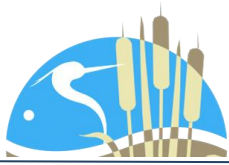
در این راستا اقدامات به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- مکاتبه مشاور محترم با اداره کل محیط زیست استان مبنی بر معرفی سمن‌های فعال زیست محیطی استان با اولویت سمن‌های حاشیه تالاب مرتبط با سیپا
- ۲- تشکیل یک گروه مجازی با مدیریت دفتر تالاب‌ها متشکل از کارشناسان دبیرخانه تالابی استان و سمن‌های تالابی معرفی شده
- ۳- پتانسیل یابی گروه‌ها در خصوص انجام امور عام‌المنفعه در جهت شناساندن تالاب به جوامع محلی
- ۴- برگزاری یک دوره مجازی آموزش سمن‌ها در خصوص مبانی مشارکت با جوامع محلی، حداقل ۳ ساعت به صورت مجازی
- ۵- ایجاد ارتباط بین سمن‌ها و دهیاری‌های روستاهای حاشیه تالاب

جدول ۱۹: تقویت نقش سمنها به عنوان حلقه واسط بین مردم و محیط زیست (از طریق: ارتباط و مشارکت / ابزار: آموزش و اعتبارات)

شرح جزئیات	گروه های هدف	شاخص	نتیجه مورد انتظار	نهاد مسئول	نهاد همکار	زمان
تشکیل کارگروه سمنهای تالابی استان	سمنهای محیط زیستی استان	تعداد جلسات تعداد شرکت کننده	ترغیب فعالیت سمنها به صورت تخصصی	شبکه سمنهای محیط زیستی استان	اداره کل محیط زیست	از زمان شروع برنامه
برگزاری نشستهای هم اندیشی در خصوص موضوعات تالابها (تنوع زیستی، آب و خاک، معیشت، تاب-آوری)	سمنهای محیط زیستی استان	تعداد مصوبات همکاری	افزایش آگاهی، ارتباطات و تبادل نظرات افزایش مشارکت اطلاع رسانی در خصوص فرصتهای همکاری	اداره کل محیط زیست	شبکه سمنهای محیط زیستی استان	دو بار در سال
آموزش سمنها در خصوص مبانی مشارکت با جوامع محلی	سمنهای محیط زیستی استان		ارتقا کیفیت ارتباط سمنها با جامعه محلی	اداره کل محیط زیست	شبکه سمنهای محیط زیستی استان	از زمان شروع برنامه
نشست سمنهای تالابی به دهیاران و اعضای شورای روستاهای تالابی	کارگروه سمنهای تالابی		افزایش آگاهی، ارتباطات با جامعه محلی	شبکه سمنهای محیط زیستی استان	اداره کل محیط زیست	یکبار در سال
برگزاری بازدید برای سمنها در خصوص پوشش گیاهی و جانوری و پتانسیلهای معیشتی تالابها	کارگروه سمنهای تالابی		افزایش آگاهی، ارتباطات با جامعه محلی	اداره کل محیط زیست	شبکه سمنهای محیط زیستی استان	دو بار در طول اجرای برنامه
جمع بندی اقدامات و ارزیابی فعالیتهای سمنها و محیطی زیست	کارگروه سمنهای تالابی			شبکه سمنهای محیط زیستی استان	اداره کل محیط زیست	۲ بار در سال

اقدام اولویت دار سوم که در واقع نشان دهنده تاثیرگذارترین ابزار انتقال محتوا می‌باشد به صراحت صدا و سیما قید شده است بنابراین اولین اقدام اولویت دار هدف راهبردی اول: ایجاد ارتباطات، برقراری ارتباط بین محیط زیست و رسانه های جمعی به منظور معرفی اهمیت آلاب می‌تواند معرفی آلاب را برای همگان به ویژه ذی نفعان محلی روشنتر نماید.

در این راستا جدول ۲۰ جزئیات این اقدام اولویت دار را به تفصیل شرح می‌دهد.

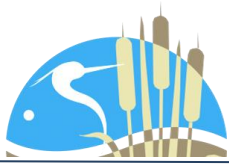
در این راستا اقدامات به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- مکاتبه مشاور محترم با اداره کل محیط زیست استان مبنی بر برگزاری جلسات توجیهی بی مسئولین تولید محتوا صدا و سیما و روابط عمومی اداره
- ۲- تنظیم و امضا تفاهم نامه همکاری سالانه بین اداره کل محیط زیست استان و صدا و سیما در خصوص ساخت مستندات در راستای معرفی آلاب

جدول ۲۰: برقراری ارتباط بین محیط زیست و رسانه های جمعی به منظور معرفی اهمیت تالاب

شرح جزئیات	گروه های هدف	شاخص	نتیجه مورد انتظار	نهاد مسئول	نهاد همکار	زمان
برگزاری جلسات هماهنگی بین صدا و سیما و محیط زیست	مسئولین صدا و سیما و بخش تولید محتوا	تعداد جلسات تعداد شرکت کننده تعداد مصوبات و تفاهم نامه ها	تقویت ارتباط و تولید برنامه هایی با محتوای معرفی تالاب و مشاغل جامعه محلی	اداره محیط زیست صدا و سیما	رسانه های محلی دانشگاه سمنها	دو بار در طول دوره
تولید محتوا و ارائه از صدا و سیما (کارکردهای تالاب، تهدیدات، معرفی مشاغل سبز، مشارکت، تفریحی و سرگرمی با مفهوم مشارکت و حفاظت)	جامعه محلی و عموم مردم	تعداد ساعت محتوای تولید شده	آگاهی افزایی عموم مردم افزایش مشارکت	اداره محیط زیست صدا و سیما		در طول دوره

در نهایت جامعه معلمان را می‌توان به عنوان یکی از موثرترین جوامع تاثیر گذار در منطقه دانست در این راستا با توجه به نتایج پرسش‌نامه معلمان اقدام اولویت دار چهارم که در واقع با هدف آگاهی‌افزایی این جامع تاثیرگذار می‌باشد برگزاری کارگاه آموزشی جهت مدیران و مربیان مدارس روستاهای اطراف تالاب، اولین اقدام اولویت دار هدف راهبردی چهارم: آگاهی‌افزایی می‌باشد. در این راستا جدول ۲۱ جزئیات این اقدام اولویت‌دار را به تفصیل شرح می‌دهد.

در این راستا اقدامات به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- مکاتبه با آموزش و پرورش استانی بر اضافه کردن یک محتوا در خصوص تالاب بین‌المللی چغاور به کتاب انشان و محیط زیست (در غالب یک پیوست استانی)
- ۲- مطالبی که مقرر است صدا و سیما پخش نماید در غالب یک پاور پوینت برای معلمان آموزش و ارائه شود که همزمان با پخش برنامه تلویزیونی برای دانش‌آموزان نیز ارائه شود.

جدول ۲۱: آموزش برای معلمان و مدیران مدارس

شرح جزئیات	گروه های هدف	شاخص	نتیجه مورد انتظار	نهاد مسئول	نهاد همکار	زمان
تعامل با آموزش و پرورش و معلمان پیشرو در کل استان در زمینه تهیه محتوای پروژه محور و مساله محور برای دانش آموزان دبیرستان (مخاطبان کتاب انسان و محیط زیست) همراه با ظرفیت سازی برای مدیران	معلمان دانش آموزان	تعداد موضوعات و پروژه ها تعداد معلمان مشارکت کننده تعداد دانش آموزان تحت پوشش	آگاهی افزایشی به همراه افزایش مشارکت بین دانش آموزان ترغیب معلمان در به کارگیری آموزشهای نوین (پروژه محور و مساله محور)	اداره کل محیط زیست	اداره کل آموزش و پرورش	یک بار در کل اجرای برنامه

